

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΛΕΞΗΣ ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΟΡΓΑΝΟΠΟΙΟΥΣ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Δίνοντας “φωνή” και “πνοή”
στα μουσικά όργανα

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

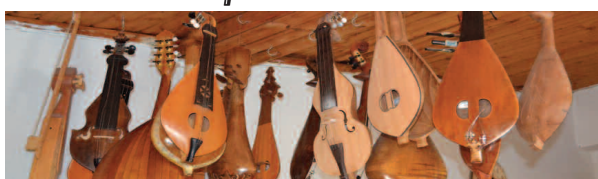
editorial

Πολύ μεράκι, χρόνο και αγάπη χρειάζεται ένα μουσικό όργανο για να πάρει ζωή. Οι "διαδρομές" συναντούν τέσσερις οργανοποιούς που δραστηριοποιούνται στα Χανιά, για να ανακαλύψουν τι είναι αυτό που δίνει "φωνή και πνοή" στο ξύλο, πώς το "μικρόβιο" της οργανοποιίας άλλαξε τη ζωή τους και ποια είναι τα μυστικά για την κατασκευή ενός χειροποίητου μουσικού οργάνου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - 7 ~ Πολιτισμός, σινεμά, συνέντευξη με τον Αιλέξη Κυριτσόπουλο

σελ. 8 - 9 ~ Δίνοντας "φωνή" και "πνοή" στα μουσικά όργανα

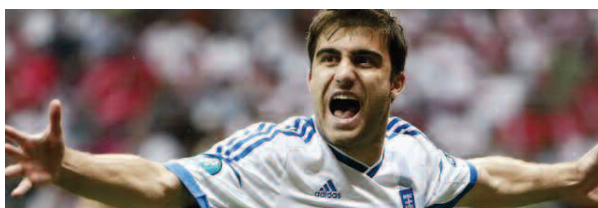
σελ. 10 ~ Παιδότοπος

σελ. 11 ~ Ο δάσκαλος και ο μικρός μαθητής που δεν έκανε όνειρα

σελ. 12 ~ Βιβλία, αφορμή

σελ. 13 ~ Ιστορία της ιατρικής: ένα απίθανο ταξίδι στο χρόνο

σελ. 14 - 15 ~ Συνέντευξη με τον Σωκράτη Παπασταθόπουλο

σελ. 16 ~ Υγεία & Βότανα

No. 556 | Φανταστικό μουσείο

Ντιέρικ Μπούτς (Dieric Bouts), "Ο Ιησούς στο σπίτι του Φαρισαίου Σίμωνος", 1460, Βερολίνο, Εθνική Πινακοθήκη.

Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

«...άποτε, πάλι, ένας από τους Φαρισαίους τον προσκαλούσε να φάει μαζί του. Μπήκε, λοιπόν, στο σπίτι του Φαρισαίου και κάθισε στο τραπέζι. Σ' αυτήν την πόλη υπήρχε και μια γυναίκα που ήταν αμαρτωλή, και η οποία μόλις έμαθε πως ο Ιησούς τρώει στο σπίτι του Φαρισαίου, έφερε ένα αλαβάστρινο δοχείο με μύρο, κι αφού στάθηκε πίσω, κοντά στα πόδια του, κλαίγοντας, άρχισε με τα δάκρυά της να βρέχει τα πόδια του και με τα μαλλιά της τα σφούγγιζε. Και καταφιλούσε τα πόδια του και τα άλειψε με το μύρο. Και σαν το είδε αυτό ο Φαρισαίος που τον είχε καλέσει, έκανε μέσα του τη σκέψη: Αν αυτός ήταν προφήτης, θα ήξερε ποια και τι είδους γυναίκα είναι αυτή που τον αγγίζει, γιατί είναι αμαρτωλή. Του μίλησε τότε ο Ιησούς και του είπε: Σίμωνα, έχω κάτι να σου πω. Κι εκείνος του λέει: Δάσκαλε, πες μου. Δύο άνθρωποι χρωστούσαν σ' ένα δανειστή τους. Ο ένας χρωστούσε πεντακόσια δηνάρια κι ο άλλος πενήντα. Επειδή όμως δεν είχαν να τα εξοφλήσουν, τα χάρισε και στους δύο. Για πες μου, λοιπόν, ποιος από τους δύο θα τον αγαπήσει περισσότερο; Κι αποκρίθηκε ο Σίμων και είπε: Υποθέτω, εκείνος στον οποίο χάρισε τα περισσότερα. Κι ο Ιησούς του είπε: Ορθά έκρινες. Κατόπιν, αφού στράφηκε στη γυναίκα, είπε στο Σίμωνα: Βλέπεις αυτήν τη γυναίκα; Στο σπίτι σου μπήκα, και νερό για το πλύσιμο των ποδιών μου δε μου έδωσες. Αυτή όμως με τα δάκρυά της έβρεξε τα πόδια μου και με τα μαλλιά του κεφαλιού της τα σφούγγισε. Ενα φίλημα δε μου έδωσες, αυτή όμως από την ώρα που μπήκα, δεν έπαψε να μου καταφιλάει τα πόδια. Με λάδι το κεφάλι μου δεν το άλειψες, αυτή όμως με μύρο άλειψε τα πόδια μου. Γι' αυτό σου λέω πως έχουν συγχωρεθεί οι αμαρτίες της οι πολλές, γιατί αγάπησε πολύ. Σε όποιον όμως συγχωρείται λίγο, λίγο αγαπάει. Κατόπιν είπε στη γυναίκα: Οι αμαρτίες σου έχουν συγχωρεθεί. Άρχισαν τότε εκείνοι που έτρωγαν μαζί του να λένε μεταξύ τους: Ποιος τάχα είναι αυτός, που ακόμα και αμαρτίες συγχωρεί; Είπε ακόμα στη γυναίκα: Η πίστη σου σε έσωσε. Πήγαινε και έχε ειρήνη» (Λουκάς, Κεφ. 7.36-50).

Το βιβλικό επεισόδιο της επίσκεψης του Ιησού στο σπίτι του Σίμωνος, με το συνακόλουθο πλύσιμο των ποδιών του από την αμαρτωλή γυναίκα (που στο ευαγγελικό κείμενο παραμένει ανώνυμη, αλλά αργότερα έμελλε να ταυτιστεί με τη Μαρία Μαγδα-

ληνή) και την παραβολή των δύο οφειλετών, αποτελεί την πηγή έμπνευσης για τον πίνακα του Ολλανδού ζωγράφου από το Χάαρλεμ (Haarlem), Ντιέρικ Μπούτς (Dieric Bouts). Ο Μπούτς επιλέγει για το έργο του την απόδοση της στιγμής κατά την οποία η αμαρτωλή γυνή, πεσμένη στο έδαφος με το ανοικτό μυροδοχείο να διακρίνεται στο πλευρό της, στεγνώνει με τα μαλλιά της τα πόδια του Ιησού που προηγουμένως είχε ραντίσει με τα δάκρυά της. Ο Χριστός την ευλογεί, ενώ οι έτεροι συνδαιτημόνες, με εμφανή τα σημάδια της ψυχικής αναταραχής, αντιδρούν με εμφανές αποκρουστικό τρόπο μπροστά στο συντελούμενο συμβάν. Σίμων και Απόστολος Πέτρος σιγαλάρονται από το ζωγράφο ως οι πραγματικοί αμαρτωλοί, τόσο μέσω της έντεχνης αρχιτεκτονικής τους απομόνωσης εντός του έργου –και η οποία συντελείται μέσω της ύπαρξης των δύο μεταλλικών υποστηρίγματα, των προσαρτημένων στον τοίχο πίσω τους, τα οποία τους διαχωρίζουν νοητά από τον περίγυρό τους-, όσο και από τη λεπτομέρεια της αφαίρεσης του κομματιού που τους αντιστοιχεί από τους δύο ιχθύες –γνωστά χριστιανικά σύμβολα– που διακρίνονται στο τραπέζι ακριβώς απέναντί τους. Στην περίπτωση του Αποστόλου Πέτρου ίσως παραπέμπει η απώλεια ενός μεγαλύτερου κομματιού στη γνωστή από τα βιβλικά κείμενα τριπλή άρνησή του της θείας υπόστασης του Ιησού. Η σκηνή ολοκληρώνεται στο δεξιό άκρο με τον Ιωάννη να απευθύνεται στο γονατιστό, σε στάση της επωνομαζόμενης «αιώνιας προσκύνησης» αποδοσμένο δωρητή-μοναχό, σα να επιχειρεί να του εξηγήσει τα τεκταινόμενα. Αν αντίρρηση «Ο Ιησούς στο σπίτι του Φαρισαίου Σίμωνος», καθιστά σαφή την εξαιρετική ικανότητα του Μπούτς στην επίτευξη ενός τελικού αποτελέσματος που να συνδυάζει την αφηγηματικότητα της δράσης, με μια συνολική χρωματική αρμονία και ταυτόχρονα μια «φειδιστική» σχεδόν αγάπη σε ό,τι αφορά την απόδοση των επιμέρους λεπτομερειών, χάριν της οποίας θα κερδίσει επάξια μια θέση στο πάνθεον των επιφανών εκπροσώπων της αναγεννησιακής βορειοολλανδικής ζωγραφικής σχολής.

11/3

Σωφρόνιος,

Σωφρονία

12/3

Γρηγόρης

13/3

Λέανδρος,

14/3

Βενέδικτος,

Ευφράσιος,

Ματθίλντι

15/3

Αγάπιος

16/3

Χριστόδουλος,

Ιουλιανός

ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

Δρόμοι επαγγελματικού προσανατολισμού

■ Ενδιαφέρουσα διημερίδα σήμερα και αύριο στα Χανιά

Σε «κάθε ενδιαφερόμενο που θέλει να ενημερωθεί για τις νέες επαγγελματικές τάσεις, τις αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα, τις προοπτικές σπουδών και απασχόλησης» απευθύνεται η διημερίδα Επαγγελματικού Προσανατολισμού που διοργανώνουν το Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού Χανίων (ΚΕ.ΣΥ.Π) και η Ένωση Γονέων του Δήμου Χανίων σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης, την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Δήμο Χανίων.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων σήμερα Σάββατο από 5.30 μ.μ. έως 10 μ.μ. και αύριο Κυριακή από τις 10 π.μ. έως 2.30 μ.μ.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «οι νέοι θα έρθουν σε επαφή με επαγγελματίες και εκπαιδευτικά ιδρύματα, ώστε να ακούσουν, να ρωτήσουν, να ενημερωθούν για τις

σύγχρονες τάσεις και συνθήκες απασχόλησης ώστε να πάρουν τις αποφάσεις, που θεωρούν ότι τους ταιριάζουν καλύτερα, ως προς την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους διαδρομή.

Η εκδήλωση περιλαμβάνει δύο παράλληλα σκέλη.

Το πρώτο μέρος με εισηγήσεις στην αίθουσα εκδηλώσεων

και το δεύτερο μέρος με ατομική ενημέρωση από τους εκπαιδευτικούς των φορέων, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να λύσουν τις απορίες τους, να πληροφορούνται για τα επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς και τις τάσεις που διαμορφώνονται στην αγορά εργασίας, με έγκυρο και αξιόπιστο τρόπο.

Η συμμετοχή είναι ελεύθερη.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
Ρωτώ & Μαθαίνω
11.03.2017 12.03.2017
17.30 - 21.30 10.00 - 14.00
Πνευματικό Κέντρο Χανίων

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα της διημερίδας έχει ως εξής:

•Σάββατο 11 Μαρτίου, 5.30 – 9.30 μ.μ.:

•1η ενότητα - εισηγήσεις: Συντονίστρια: Μπαουράκη Αντωνία, Υπεύθυνη Κέντρου Συμβουλευτικής & Προσανατολισμού Χανίων, Σύμβουλος Σταδιοδρομίας.

•17.30: Προσέλευση.

•17.45: Εναρξη.

Χαιρετισμοί: Βουλγαράκης Απόστολος -Αντιπεριφερειάρχης Χανίων,

Αναστάσιος Βάμβουκας - Δήμαρχος Χανίων, Παναγιώτης Σημανδράκης -Οικονομολόγος M.Sc., Αντιπεριφερειάρχης Παιδείας Διά Βίου Μάθησης & Απασχόλησης Περιφέρειας Κρήτης, Ζερβάκης Στυλιανός -Δ/ντης Δ/βαθμιας Εκπ/σης ν. Χανίων, Πέτρος Κουλέρμος, Πρόεδρος Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Γονέων Δημοσίων Σχολίων Μέσης Εκπαίδευσης, Σοφία Μαλανδράκη-Πρόεδρος Ένωσης Γονέων & Κηδεμόνων Δ. Χανίων

•18:00: Ο Θαυμαστός Κόσμος της Πληροφορικής στον 21ο Αιώνα: Μια Προσωπική Περιήγηση. Μίνως Γαροφαλάκης, Καθηγητής Πολυτεχνείου Κρήτης & Διευθυντής, Ινστιτούτου Πληροφοριακών Συστημάτων, Ερευνητικό Κέντρο "Αθηνά".

•18:15: Πολυτεχνείο Κρήτης - Σπουδές σε σύγχρονες ειδικότητες μηχανικού & έρευνα σε προηγμένες τεχνολογίες. Γεώργιος Ε. Σταυρουλάκης, Αναπληρωτής Πρύτανη Υποδομών, Διασφάλισης Ποιότητας και Δια Βίου Μάθησης.

•18:25: Σπουδάζοντας στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα (ΤΕΙ) Κρήτης. Βαρδιάμπα-

σης Ιωάννης, Αναπλ. Διευθυντής Σχολής Εφαρμοσμένων Επιστημών, Πρόεδρος Τμ. Ηλεκτρονικών Μηχανικών ΤΕΙ Κρήτης.

•18:35: CIHEAM MAIX Διεθνείς μεταπτυχιακές σπουδές στα Χανιά. Δρ. Χαρίτων Καλαϊτζίδης, Συντονιστής Σπουδών MAIX

•18:45: Εγώ ο Πολυτεχνίτης. Ευκαιρίες και Προοπτικές, Γιατί Μηχανικός, Τι Μηχανικός; Κυριάκος Γ. Κώτσος, ΜΠΔ, PhD, Μέλος Δ.Ε. Τ.Ε.Ε. Τ.Δ.Κ., Περιφερειακός Σύμβουλος Κρήτης

•18:55: Σύγχρονες εξελίξεις στην επιστήμη και τεχνολογία και νέα επαγγέλματα - κύρια πεδία γνώσης, κύριες δεξιότητες. Δρ. Γεώργιος Νεοφώτιστος -Ερευνητής, Κέντρο Κβαντικής Πολυπλοκότητας και Ναυτοτεχνολογίας, Τμήμα Φυσικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

•19:05: Από το αλφαβητάρι του σχολείου στο αλφαβητάρι της ζωής. Dr.Μελανθία Σταυρουλάκη, Γενετίστρια, BSc, Msc, PhD

•19:15: Πώς το κόμμι γίνεται επάγγελμα. Θωδωρή Παπαδουλάκη, Σκηνοθέτης

•19:25: Μουσική "passe-pARTout, δράσεις μετά μουσικής".

•2η Ενότητα - Τουρισμός: Συντονίστρια: Λυραντζάκη - Κωστοπούλου Αναστασία, μέλος Δ.Σ. Ένωσης Γονέων & Κηδεμόνων Δ. Χανίων

•19:40: Βοτανικό Πάρκο & Κήποι Κρήτης. Από τις στάχτες ...στον παράδεισο. Μια ιδιωτική πρωτοβουλία. Μαρινάκης Πέτρος, επιχειρηματίας τουρισμού, Βοτανικό Πάρκο κ Κήποι Κρήτης

•19:50: Ο τουρισμός ως παράγοντας ανάπτυξης και ευημερίας. Κυριάκος Τζαμουρτζόγλου, μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Ξενοδόχων Νομού

Χανίων

•20:00: Η Ανώτερη Σχολή Τουριστικής Εκπαίδευσης Κρήτης (ΑΣΤΕΚ). Γιώργος Κλεισαρχάκης, Αναπληρωτής Διευθυντής της ΑΣΤΕΚ

•20:10: Προοπτικές Τουρισμού στα Χανιά. Εκπρόσωπος ΕΒΕ Χανίων

•21:30: Λήξη διημερίδας

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ:

•1η Ενότητα - Εισηγήσεις: Συντονιστής: Μπροκαλάκης Κώστας, μέλος Δ.Σ. Ένωσης Γονέων & Κηδεμόνων Δ. Χανίων

•10:00 Προσέλευση

•10:15 Κλασικές σπουδές: Η επικαιρότητα του ανθρωπισμού. Καβουλάκη Αθηνά, Επίκουρος Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης

•10:25 Γίνε παιδί μου «Γιατρός ή Δικηγόρος». Αγιασμενάκη Μαρία, Ζέλιος Παντελής, Δικηγόρος Σύλλογος Χανίων

•10:35 «...Ούτε θα δίνει θανατηφόρο φάρμακο σε κάποιον που θα μου τη ζητήσει, ούτε θα του κάνω μια τέτοια υπόδειξη, θα διατηρώ αγνή και άσπιλη και τη ζωή και την τέχνη μου». Ορφανουδάκη Βούλα, Παιδοχειρουργός, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Χανίων

•10:45 Γεωργία, Περιβάλλον, Τρόφιμα - άνθρωπος: μια αμφίδρομη αντίδραση. Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ παράρτημα Κρήτης

•10:55 Γιατί να σπουδάσω Οικονομικά. Τσιτσιρίδη Ελπίδα, Γενική Γραμματέας Ο.Ε.

•11:05 Ειδικότητες μηχανικών ΤΕΙ με επαγγελματικές προοπτικές στις μέρες μας. Πλοκαμάκης Γεώργιος, Πρόεδρος ΕΕΤΕΜ, Νομαρχιακό Τμήμα Χανίων

•11:15 Γιατί να διαλέξω ΕΠΑΛ. Οι ειδικότητες

των ΕΠΑΛ του ν. Χανίων. Πρόγραμμα Μαθητείας, Τρίκα Μαρία, καθηγήτρια Ε.Κ. Χανίων

•2η Ενότητα - Στρατιωτικές Σχολές, Σώματα Ασφαλείας,

ΑΕΝ: Συντονίστρια: Ζομπανάκη Κατερίνα, Πρώταμένη του Τμήματος Δια Βίου Μάθησης Παιδείας & Απασχόλησης της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων

•11:25 Σταδιοδρομία Στελεχών του Πολεμικού Ναυτικού. Αντώνιος Ψαρουδάκης, Αντιπλοίαρχος ΠΝ, Διευθυντής Διευθύνσεως Ναυτικών έργων Ναυστάθμου Κρήτης

•11:35 ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ. Εγγυητής της ειρηνικής πορείας της χώρας. Υπερασπιστής των αρχών και δικαιών της. Συμμέτοχος στην κοινωνική πορεία του κράτους. Αντισμήναρχος (Ι) Κωνσταντίνος Ράπτης

•11:45 Σταδιοδρομία Στελεχών στρατού ξηράς. Υπολοχαγός Παπαδερός Δημήτρης

•11:55 Γιατί να επιλέξω την Αστυνομία. Λογαρίδου Σοφία, Υπαστυνόμος Α, Εκπρόσωπος Δ/νσης Αστυνομίας Χανίων

•12:05 Επαγγελματίες Πυροσβεστικοί Υπάλληλοι. Επιπυραγός Τσιλιμιγκάκης Ξενοφών

•12:15 Λιμενικό Σώμα - Ελληνική ακτοφυλακή. Σημ/ρος Λ.Σ. Παπαδογιάννης Κων/νος

•12:25 Το ναυτικό επάγγελμα και οι ευκαιρίες στην κρίση. Χουρδάκης Μανώλης, Δ/ντης της Σχολής Μηχανικών, Επίκουρος Καθηγητής ΑΕΝ Κρήτης

•12:35 Δημιουργώντας το κατάλληλο βιογραφικό! Λόλα Κωνσταντίνα, Σύμβουλος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού

•14:00 Λήξη Διημερίδας.

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΤΕΕ

“Η Αμερικανική Σχολή Κρήτης (1837-1843)”

Εκδήλωση με θέμα: “Η Αμερικανική Σχολή Κρήτης (1837-1843), από το κίνημα του τσαγιού στον πρώτο πόλεμο του οπίου” με ομιλήτρια την φιλόλογο Αγγελική Καραθανάση- Μανουσάκη, θα γίνει την Δευτέρα 13 Μαρτίου στις 7.30 το απόγευμα στο Τεχνικό Επιμελητήριο Χανίων (Τμήμα Δυτικής Κρήτης, Νεάρχου 23 και Γιαμπουδάκη γωνία. Είσοδος από Γιαμπουδάκη).

Την εκδήλωση οργανώνει η Εταιρεία

Εθελοντικής Προσφοράς Εκπαιδευτικών και Φίλων “Πολυδράση” η οποία σε ανακοίνωσή της σημειώνει:

«Μια ιεραποστολική προτεσταντική εταιρεία αποστέλλει το 1837 στην αιγυπτιακή Κρήτη ένα ζευγάρι Αμερικανών, για να ιδρύσει Σχολή για αγόρια και κορίτσια. Παρά τις αρχικές δυσκολίες, η Σχολή ανοίγει στα Χανιά και γρήγορα γίνεται περιζήτητη. Απρόσδοκτα, έξι χρόνια μετά, οι Αμερικανοί

λαμβάνουν εντολή να την κλείσουν και να επιστρέψουν αμέσως στην πατρίδα τους. Ούτε οι διαμαρτυρίες τους ούτε οι εκκλήσεις των κατοίκων έφεραν αποτέλεσμα. Σήμερα ορατά ίχνη εκείνης της Σχολής δεν υπάρχουν, ωστόσο τότε σημάδεψε τη ζωή του τόπου.

Το κίνημα του τσαγιού και ο πρώτος πόλεμος του οπίου σηματοδοτούν κατά κάποιον τρόπο την αρχή και το τέλος της Αμερικανικής Σχολής Κρήτης».

ΣΤΙΣ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ξενάγηση σε μνημεία

Ξεκινά την Κυριακή 12 Μαρτίου στις 11 το πρωί το πρόγραμμα δωρεάν ξεναγήσεων “Γνωρίζω και σέβομαι την πόλη μου”, που υλοποιεί ο Δήμος Χανίων, με τη συνεργασία της Αρχαιολογίας, τουριστικών και άλλων φορέων του τόπου.

Η πρώτη ξενάγηση αφορά τα λατρευτικά μνημεία της Παλιάς Πόλης των Χανίων. Η ξενάγηση θα πραγματοποιηθεί από τον αρχαιολόγο, Κώστα Ψαράκη, με σημείο συνάντησης – αφετηρία το Δημαρχείο Χανίων και εκτιμώμενη διάρκεια δύομισι ώρες.

Το πρόγραμμα ξεναγήσεων θα πραγματοποιείται κάθε Κυριακή έως και το τέλος Μαΐου, με ώρα έναρξης τις 11.00. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι ελεύθερη για όλους, με απαραίτητη προϋπόθεση όμως την έγκαιρη δήλωση συμμετοχής, προκειμένου να διασφαλιστεί ποιοτικό πρόγραμμα ξενάγησης.

Για περισσότερες πληροφορίες καθώς και για δηλώσεις συμμετοχής, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με το Γραφείο Τουρισμού του Δήμου Χανίων, από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 10:00 έως τις 13:00, στο τηλέφωνο: 28213 41666 ή στο e-mail: t-tourismos@chania.gr

18 ΚΑΙ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου

■ Απονομές βραβείων μαθητικού διαγωνισμού και πολιτικό μνημόσυνο

Διήμερες εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στα Χανιά στο πλαίσιο της επετείου του θανάτου του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Συγκεκριμένα, όπως ανακοίνωσε το εθνικό ίδρυμα ερευνών και μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος" το Σάββατο 18 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στην αίθουσα "Σταύρος Σ. Νιάρχος" του Μεγάρου Μητροπολίτης Ειρηνάιος Γαλανάκης, στη Χαλέπα, θα γίνουν οι απονομές των βραβείων του ΙΕ΄ Πανελληνίου Μαθητικού Διαγωνισμού Δοκιμίου για τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που φέτος είχε θέμα "Η Συνθήκη της Λωζάννης (1923)". Την εκδήλωση οργανώνει το Εθνικό Ίδρυμα «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Τα βραβεία συνοδεύονται από χρηματικά ποσά και απονέμονται στους:

i) Α΄ βραβείο, Παναγιώτης Μυλωνάς, Ιδιωτικό Γυμνάσιο Ώθηση, ii) Β΄ βρα-

βείο, Κωνσταντίνα Βλάχου, Γερμανική Σχολή Θεσσαλονίκης, iii) Γ΄ βραβείο, Μαρίνα Καλούση, Εκπαιδευτήρια Δούκα.

Χορηγοί των μαθητικών βραβείων είναι:

i) Α΄ βραβείο, Οικογένεια Καλογερά, στη μνήμη του Καπετάν Γιάννη Καλογερά, ii) Β΄ βραβείο, Εφημερίδα «Χανιώτικα Νέα», iii) Γ΄ βραβείο, Φαλή Βογιατζάκη, στη μνήμη του πατέρα της Γεωργίου Βογιατζάκη.

Χορηγοί της εκδήλωσης είναι οι:

i) Σύλλογος "Φίλοι Εθνικού Ιδρύματος «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»", ii) Αργυρώ Χανιωτάκη Σμυρλάκη στην μνήμη του Ιωσήφ Σμυρλάκη, iii) AKALI Hotel.

Επίσης, εταίροι του Ιδρύματος θα αναγορευτούν οι Πολιτιστικός Σύλλογος Θερύσου, Κουτσάκης Πολυχρόνης, Συγγραφέας, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Murdoch, Παπαδάκης Γεώργιος, Επιχειρηματίας, Ποντικάκης Δημήτριος, πρ. Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων και Σοϊλεντάκης Νικόλαος, Δρ. Νομικής, Πρόεδρος Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων ε.τ..

ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Την Κυριακή 19 Μαρτίου 2017, στις 11:30 το πρωί, πραγματοποιείται στους Τάφους των Βενιζέλων, στον Προφήτη Ηλία Χανίων το ετήσιο πολιτικό μνημόσυνο των Ελευθερίου και Σοφοκλή Βενιζέλου που διοργανώνουν η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ο Δήμος Χανίων και το Εθνικό Ίδρυμα "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος". Ομιλητής θα είναι ο Σπύρος Γαλνός, Δήμαρχος Λέσβου.

Η εκδήλωση θα κλείσει με αποσπάσματα από το έργο "Ωδή στον Ελευθέριο Βενιζέλο" από τη Χορωδία Χανίων σε διεύθυνση Γιάννη Μεντζελόπουλου, έργο βασισμένο σε ποίηση μεγάλων Ελλήνων ποιητών. Στο πιάνο η Μαρία Κουτουλάκη.

Πριν από το μνημόσυνο θα τελεσθεί Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Προφήτη Ηλία, χοροστατούτος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Δαμασκηνού.

Σε περίπτωση κακοκαιρίας το Β΄ μέρος της εκδήλωσης θα πραγματοποιηθεί στο Μεγάλο Αμφιθέατρο του Πολυτεχνείου Κρήτης (Κτίριο Επιστημών, Α΄ όροφος, 141.Π.98)

ΠΡΟΒΟΛΗ ΟΠΕΡΑΣ ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

“Λα Τραβιάτα” του Βέρντι

Η όπερα του Βέρντι: “Λα Τραβιάτα” θα προβληθεί σε ζωντανή μετάδοση από το Lincoln Center της Metropolitan Opera το Σάββατο 11 Μαρτίου στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου (ΚΑΜ), στις 7.55 το βράδυ.

Είσοδος: 15 ευρώ - 10 ευρώ.

Διεύθυνση Ορχήστρας: Nicola Luisotti

Σκηνοθεσία: Willy Decker

Σκηνικά-Κουστούμια: Wolfgang Gussmann

Φωτισμοί: Hans Toelstede

Χορογραφίες: Athol Farmer

Διανομή: Sonya Yoncheva (Βιολέτα Βαλερύ), Michael Fabiano (Αλφρέντο Ζερμόν), Thomas Hampson (Τζιορτζιο Ζερμόν)

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, η Sonya Yoncheva ερμηνεύει μοναδικά τον απαιτητικό ρόλο της καταδικασμένης εταίρας Βιολέτας Βαλερύ, για πρώτη φορά στη σκηνή της “Met: Live in HD”. Μαζί της ο ανερχόμενος τενόρος Michael Fabiano στον ρόλο του εραστή της, Αλφρέντο.

Πρόκειται για μια από τις πιο σημαντικές όπερες του Giuseppe Verdi, η οποία έκανε πρεμιέρα στην Βενετία το 1853 ως μια από τις μεγαλύτερες εμπορικές αποτυχίες κυρίως λόγω του τολμηρού και αντισυμβατικού θέματος στο οποίο αναφέρεται, δηλαδή τον έρωτα ενός γόνου καλής οικογένειας με μια εταίρα.

ΣΤΙΣ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ

Εκδήλωση Μικρασιατών

Εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας και παρουσίαση του λευκώματος της Αγγελικής Κίτσου – Μαγαράκη με θέμα: “Σπίτια της καρδιάς...” οργανώνει την Τετάρτη 15 Μαρτίου στις 7.30 μ.μ. στον Ιστοπλοϊκό Όμιλο Χανίων – Νεώριο Μόρο η Αδελφότητα Μικρασιατών Ν. Χανίων: “Ο Άγιος Πολύκαρπος”.

Θα μιλήσουν η πρόεδρος της Αδελφότητας Μικρασιατών Στέλλα Γκοτζάνη – Χαριτάκη και η ιστορικός Κλειώ Τσουντάκη. Διαβάζει η εκπαιδευτικός Ηλέκτρα Τσίκα – Μαράκη. Συντονίζει η Αργυρώ Χανιωτάκη – Σμυρλάκη. Η εκδήλωση θα πλαισιωθεί μουσικά από μέλη της Χορωδίας της Αδελφότητας Μικρασιατών.

Η έκθεση θα διαρκέσει από 15 έως 22 Μαρτίου.

ΣΤΟ “ΠΟΛΥ-ΤΕΧΝΕΙΟ”

Κρητικοί... αυτοσχεδιασμοί

Ο Πύργος Μανωλάκης συνδυάζει αυτοσχεδιασμούς σε δικές του ανοικτές φόρμες με παραδοσιακά Κρητικά κομμάτια με μοναδική δεξιοτεχνία και έμπνευση. Μαζί του συμπράττει ο Ζαχαρίας Σπυριδάκης (λύρα, φωνή) και ο Γιάννης Παπατζανής (κρουστά, φωνή). Την Κυριακή 12 του Μάρτη στις 9μμ στο ΠολυΤεχνείο.

Κρατήσεις στα 2821027614 και 6973350988.

ΣΤΟ “ΜΙΚΡΟ ΚΑΡΑΒΙ”

Παρουσίαση βιβλίου Βαγγέλη Προβιά

Παρουσίαση της συλλογής διηγημάτων "Πλατεία Μεσολογίου" του Βαγγέλη Προβιά, θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 13 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στο βιβλιοπωλείο Μικρό Καράβι στην Σπλάντζια. Την παρουσίαση οργανώνουν οι εκδόσεις Ολκός και το βιβλιοπωλείο Μικρό Καράβι.

Ο Βαγγέλης Προβιάς γεννήθηκε στον Βόλο το 1973. Εργάζεται ως κειμενογράφος και δημιουργικός διευθυντής στην διαφήμιση. Είναι εισηγητής σεμιναρίων δημιουργικής γραφής. Ζει στο Παγκράτι. Η "Πλατεία Μεσολογίου" είναι το δεύτερο βιβλίο του μετά "Τα μαύρα παπούτσια της παρέλασης" (Ολκός, 2014).

ΣΤΙΣ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ

Εκλογές στην Ένωση Πνευματικών Δημιουργών

Με σχετική προκήρυξή του το Δ.Σ. της Ένωσης Πνευματικών Δημιουργών Χανίων καλεί τα μέλη του σε τακτική Γενική Συνέλευση την Παρασκευή 17 Μαρτίου 2017 και ώρα 5:30 μ.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων της Νομαρχίας Χανίων (πλατεία Δικαστηρίων, δίπλα στο Κ.Ε.Π.).

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης περιλαμβάνουν έκθεση πεπραγμένων Δ.Σ., και έγκριση οικονομικού προϋπολογισμού και απολογισμού, έγκριση πρότασης τροποποίησης (επικαιροποίηση) του καταστατικού και τέλος, αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Ταμειακώς ενήμερα θα είναι τα μέλη τα οποία έως και την ημέρα και ώρα των εκλογών θα έχουν εξοφλήσει τη συνδρομή τους του έτους 2016 (20 ευρώ).

Στην ανακοίνωση επισμαίνεται ότι όσα μέλη επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα, οφείλουν να το δηλώσουν έως τις 12 το μεσημέρι της Πέμπτης 16 Μαρτίου στον πρόεδρο του Δ.Σ. κ. Δημήτρη Νικολακάκη, στο τηλέφωνο 6973433905.

ΣΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ “ΟΞΩ ΝΟΥ”

“Βάγκορ και Μπελλαβίτα”

Μία θεατρική παράσταση – τσίρκο “για μικρά και μεγάλα παιδιά” θα παρουσιαστεί στο στούντιο Οξω Νου στα Χανιά από τον θίασο “Dromocósmicas” με τίτλο “Vagor & Bellavita” σήμερα και αύριο στις 7 το απόγευμα. Σενάριο-σκηνοθεσία-σκηνικά-κουστούμια-φωτισμός-μουσική: Camilla Bombardini, Byron Skouris.

Η παράσταση αυτή είναι ένα αφιέρωμα στο βουβό κινηματογράφο. Χρησιμοποιώντας στοιχεία από το θέατρο-τσίρκο, το σωματικό θέατρο και την τέχνη του κλόουν αφηγείται ένα διαχρονικό παραμύθι για τη δύναμη της φιλίας, της αλληλεγγύης και τη σημασία του να μένουμε πιστοί στα όνειρά μας.

Οι Dromocósmicas είναι ένας πλανόδιος θίασος που δημιουργήθηκε το 2009, με στόχο να κάνει γνωστό το θέατρο δράμου ως φορέα πολιτισμού και τρόπου ζωής.

Η είσοδος είναι 7 ευρώ, για παιδιά κάτω των 10 ετών 5 ευρώ. Κρατήσεις θέσεων: 28210 45585.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Παρουσίαση φωτογράφων

Ανοιχτό masterclass διοργανώνει η Λέσχη Φωτογραφίας και Κινηματογράφου Χανίων σε συνεργασία με την Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων την Κυριακή 12 Μαρτίου στις 7 μ.μ., με τον Αμερικανό φωτογράφο Michael Ackerman και τον Έλληνα φωτογράφο Ηλία Γεωργιάδη.

© Michael Ackerman - Poland, 2003

Οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τους δυο φωτογράφους να παρουσιάζουν την δουλειά τους στην αίθουσα της Δημοτικής Πινακοθήκης Χανίων.

Η παρουσίαση αυτή θα είναι ανοικτή στο κοινό, χωρίς τη δυνατότητα προκρίτησης.

Το masterclass διοργανώνεται στο πλαίσιο της επίσκεψης των Michael Ackerman και Ηλία Γεωργιάδη για το τριήμερο workshop προσωπικού ντοκουμέντου με τίτλο "The Personal Narrative".

Είσοδος ελεύθερη.

• Ο Michael Ackerman είναι Αμερικανός φωτογράφος, γεννημένος το 1967 στο Τελ Αβίβ και εκπροσωπείται από το πρακτορείο VU.

Από την πρώτη του έκθεση το 1999 ο Michael Ackerman εντυπωσίασε με την νέα ριζοσπαστική και μοναδική του προσέγγιση.

Η δουλειά του στο Βαρνάσι με τίτλο "End Time City" (εκδόσεις Delpire) αποφεύγει κάθε είδους εξωτισμό ή προσπάθεια περιγραφής της πραγματικότητας διερευνώντας το δίπτυχο χρόνος-θάνατος με μία ελεύθερη προσέγγιση, κυρίως μέσα απ' τη χρήση της «πανοραμικής» απόστασης.

Το 2001 δημοσιεύει τη δεύτερη εκδοτική του δουλειά με τίτλο "Fiction" όπου αιγιματικές,

κοκκώδεις εικόνες αντανακλούν τον προσωπικό του κόσμο και μεταφέρουν την αγωνία και την αμφιβολία των αναζητήσεών του.

Το 2010, πάλι από τις εκδόσεις Delpire, παρουσιάζει το βιβλίο "Half Life". Εδώ ο Ackerman κατασκευάζει ένα ολόκληρο σύστημα από αναφορές και αντιλήψεις μνήμης, υπογραμμίζοντας μία αρχέγονη ερήμωση. Το 1998 κέρδισε το βραβείο πρωτοεμφανιζόμενου νέου φωτογράφου στο International Centre of Photography της Νέας Υόρκης και το 1999 το Prix Nadar για τη δουλειά του στο End Time City.

<https://www.agencevu.com/photographers/photographer.php?id=1>

• Ο Ηλίας Γεωργιάδης ξεκίνησε να φωτογραφίζει στην ηλικία των 19.

Από το 2011, ανέπτυξε μια προσέγγιση με ιδιαίτερη έμφαση στην περιθωριακή νυχτερινή ζωή σε μικρές πόλεις και μικρές κοινωνίες. έπειτα άρχισε να ταξιδεύει έντονα στην Ελλάδα, εστιάζοντας περισσότερο στο αστικό και φυσικό περιβάλλον. Κάποια χρόνια αργότερα, ξεκίνησε να ερευνά ζητήματα σχετικά

με το προσωπικό ντοκουμέντο, τις διαπροσωπικές σχέσεις και τα ψυχοκοινωνικά περιβάλλοντα. Η πρώτη του δουλειά με τίτλο Over|State έχει προβληθεί σε travelling shows και φεστιβάλ ανά τον κόσμο, σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις και έχει παρουσιαστεί σε ψηφιακά και έντυπα περιοδικά.

<http://www.iliasgeorgiadis.com/index.php/home>

ΓΙΑ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΚΟΜΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

“Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου”

Για τέσσερις ακόμα παραστάσεις, το Σάββατο 11 και την Κυριακή 12 Μαρτίου στις 12 το μεσημέρι και στις 7 το απόγευμα συνεχίζεται από την "Αρένα" "Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου" μετά τον επιτυχημένο πρώτο κύκλο παραστάσεων, στο θέατρο "Δημήτρης Βλυσίδης". Πρόκειται για το παιδικό/εφηβικό μυθιστόρημα της μεγάλης Ελληνίδας πεζογράφου, Άλκης Ζέη.

Σκηνοθεσία: Στέλλα Δασκαλάκη.

Η παράσταση είναι κατάλληλη για παιδιά από 6 ετών. Μια παράσταση για όλη την οικογένεια! Τα παιδιά, τους γονείς και τους παππούδες και γιαγιάδες!

Η παράσταση είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Γιώργου Κισκίρα.

Τιμή εισιτηρίου 6 ευρώ. Κρατήσεις θέσεων στο τηλ.: 699 445 6536

• Στο φουαγιέ του θεάτρου θα φιλοξενηθεί τμήμα της έκθεσης σπάνιων ζωγραφικών και λιθογραφικών αφισών και φωτογραφιών της περιόδου 1941-1945, από τις ΗΠΑ, Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία, Καναδά, Αγγλία, Γαλλία, Ισπανία και φυσικά την Ελλάδα με γενικό τίτλο «Η ανθρωπότητα αντιτίθεται: Η πρόκληση, η μάχη, η νίκη» του συλλέκτη-θηοποιού Lefteris Lamprakis.

ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ανοιχτό κάλεσμα προς καλλιτέχνες

Ανοιχτό κάλεσμα για αίτηση συμμετοχής σε έκθεση απύθυνη χθες η Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να στείλουν ηλεκτρονικά τα στοιχεία τους και την πρότασή τους έως και τις 31 Ιουλίου 2017 στο mkontomitakis@gmail.com, ενώ στη συνέχεια θα γίνει επιλογή και ενημέρωση για το ποιοι θα συμμετάσχουν, έως τις 31 Αυγούστου 2017.

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση, «η Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων διοργανώνει την έκθεση "Εικαστικοί των Χανίων ερμηνεύουν τον Πύργο της Βαβέλ / Artists of Hania interpret the Tower of Babel" σε επιμέλεια της Μουσειολόγου, Ιστορικού Τέχνης Μυρτώς Κοντομιτάκη. Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί στα τέλη του 2017, ενώ οι ακριβείς ημερομηνίες θα ανακοινωθούν σύντομα.

Εικαστικοί των Χανίων καλούνται να παρουσιάσουν το δικό τους εικαστικό έργο (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική, φωτογραφία, βίντεο, ψηφιακή εγκατάσταση, εικαστική εγκατάσταση κ.ά.) που θα αποτελεί την προσωπική τους δήλωση για την έννοια του Πύργου της Βαβέλ. Το κτίριο της πινακοθήκης είναι ιδανικό ώστε να αποτελέσει τον αρχιτεκτονικό

συμβολισμό για τον ίδιο τον Πύργο της Βαβέλ. Οι ζωές μας βάλονται ολοένα και περισσότερο από τις συνεχείς πλέον οικονομικο-πολιτικοκοινωνικές αναταράξεις με τις συνεπαγόμενες ανθρωπιστικές κρίσεις, εντός και εκτός της χώρας, οι οποίες έχουν καταλήξει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς μας επηρεάζοντας το νου, την ψυχική, την τσέπη και την υγεία. Μέσα σε όλα αυτά και η επιβεβλημένη πολυπολιτισμικότητα της μικρής-μεγάλης μας πόλης, καθότι η Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα η Κρήτη βρισκόταν σχεδόν ανέκαθεν, όπως και σήμερα, στο επίκεντρο γεωπολιτικών διεκδικήσεων, ενώ παράλληλα αποτελούσε και αποτελεί κορυφαίο τουριστικό προορισμό. Τα Χανιά είναι μια μικρή πόλη με φιλοδοξίες μεγάλης μητρόπολης και μοναδικότητα πολύτιμου λίθου, γνωρίσματα χάριν των οποίων αναζητείται το θέμα που θα προσεγγίσει τα θετικά και τα αρνητικά της σημερινής βαβελικής μας κατάστασης.

Έργα τέχνης, προσωπικά ή όχι αντικείμενα, επιδαπέδια, επιτοίχια ή εναέριες εγκαταστάσεις με ή χωρίς κείμενο, στο κτίριο που θα αποτελεί και το ίδιο μία τρισδιάστατη συμβο-

λική εκδοχή του Πύργου της Βαβέλ. Οι καλλιτέχνες θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλο το κτίριο (εκτός από τους χώρους των γραφείων και του πωλητηρίου) τις σκάλες, τις πόρτες, τα κάγκελα, το ασανσέρ, τις τουαλέτες, τους εκθεσιακούς χώρους και τους τοίχους έως και την αυλή. Καλούνται να κάνουν τη δική τους εικαστική προσωπική δήλωση για την έννοια του Πύργου της Βαβέλ, με αναφορές έμμεσες ή άμεσες, οι οποίες όπως αντιλαμβανόμαστε, ούτως ή άλλως θα σχετίζονται με τη Βαβέλ της σημερινής μας ζωής. Θα καλούν τον επισκέπτη να περιφερθεί ανάμεσα σε βαθιές και πολύπλευρες έννοιες, αναγνωρίσιμες και μη, ενώ θα διασχίζει το κτίριο / συμβολική εκδοχή του Πύργου της Βαβέλ.

Οι φιλολογικές, φιλοσοφικές, ιστορικές και γενικότερα οι εκπαιδευτικές μορφές αναφορές και δυνατότητες είναι αμέτρητες και θα μπορούν να προσαρμοστούν για οποιοδήποτε κοινό ή ηλικία.

Οι εικαστικοί, ανεξαρτήτου εθνικότητας, θα πρέπει είτε να διαμένουν στα Χανιά, είτε να έχουν γεννηθεί / μεγαλώσει εκεί, είτε να περνάνε ένα σημαντικό μέρος της ζωής τους στο συγκεκριμένο τόπο. Καλούνται τα μέλη του Εικαστικού Επιμελητηρίου Χανίων, οι απόφοιτοι των Σχολών Καλών Τεχνών και οι εικαστικοί που δεν ανήκουν σε κάποια από τις δύο προαναφερόμενες κατηγορίες και επιθυμούν να στείλουν τη συμμετοχή τους».

ΣΤΗΝ Ο.Α.Κ.

Εκθεση φωτογραφίας “Ελ Γκρέκο”

Εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας “Ελ Γκρέκο” του Μανώλη Μετζάκη (πρόεδρος Παγκόσμιας Φωτογραφικής Ενωσης GPU), θα γίνουν το Σάββατο 11 Μαρτίου στις 6 το απόγευμα σε εκδήλωση στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης (ΟΑΚ) στο Κολυμπάρι Χανίων.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει στις 6 μ.μ. ομιλία του κ. Μετζάκη με θέμα: “Φωτογραφία και Κινηματογράφος – Ομοιότητες και διαφορές” και στις 8 μ.μ. τα εγκαίνια της έκθεσης στα οποία θα παρευρεθούν ο σκηνοθέτης της ταινίας: “Ελ Γκρέκο”, Γιάννης Σμαραγδής και ο διευθυντής φωτογραφίας Άρης Σταύρου.

Η έκθεση θα φιλοξενηθεί στην ΟΑΚ από 11 Μαρτίου έως 8 Απριλίου.

ΣΤΗΝ ΠΥΛΗ ΣΑΜΠΙΟΝΑΡΑ

Μαθητικές δημιουργίες

Εκθεση εικαστικής δημιουργίας και φωτογραφίας σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θα εγκαινιαστεί την Δευτέρα 13 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στην πύλη Sabbionara, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων “Ανοιξη Καλλιτεχνικής Δημιουργίας 2017” που διοργανώνουν ο Δήμος Χανίων, η ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ και οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων.

Στην έκθεση που θα διαρκέσει μέχρι την Παρασκευή 24 Μαρτίου και θα λειτουργεί καθημερινά 9 π.μ. - 2 μ.μ. (εκτός Σαββάτου και Κυριακής), συμμετέχουν τα σχολεία: 2ο ΕΠΑΛ Χανίων, 1ο Γυμνάσιο Ελ. Βενιζέλου, Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο Κρήτης, Γυμνάσιο Αλικιανού, ΕΕΕΕΚ Χανίων, ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου, Γενικό Λύκειο Βουκολιών, 1ο ΕΠΑΛ Χανίων, Γενικό Λύκειο Ακρωτηρίου, Εσπερινό ΕΠΑΛ.

ΣΤΟ RIDE

Εκθεση φωτογραφίας Μάνου Χρυσοβέργη

Εκθεση φωτογραφίας του Μάνου Χρυσοβέργη εγκαινιάζεται το Σάββατο 11 Μαρτίου στο RIDE cycle culture cafe, στην οδό Δασκαλογιάννη 52 και θα διαρκέσει έως τις 25 Μαρτίου.

Από το 2009 ο Μάνος φωτογραφίζει προσωπικές στιγμές κοντινών του ανθρώπων, μέρη που επισκέπτεται και την καθημερινότητα του. Ο Μάνος Χρυσοβέργης σήμερα εργάζεται ως καθηγητής φωτογραφίας.

Κινηματογράφος

LOGAN

MOONLIGHT

ΚΩΔΙΚΟΣ 999

ΚΩΔΙΚΟΣ 999

ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΔΙΠΛΑ
ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

TRAINSPOTTING 2

ΑΤΤΙΚΟΝ

(χειμερινό) Τηλ.: 2821027717

Εως και Τετάρτη 15/3

LOGAN

Προβολές: 7.40 & 10.15 μ.μ.

ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Πέμπτη 9/3 έως και Κυριακή 12/03

μία προβολή: 8 μ.μ.

Δευτέρα 13/03 έως και Τετάρτη 15/03

Προβολές: 8 & 10 μ.μ.

MOONLIGHT

Έως και Κυριακή 12/03

μία προβολή: 10 μ.μ.

ΕΛΛΗΝΙΣ

Τηλ.: 2821051850-1

ΚΟΝΓΚ: Η ΝΗΣΟΣ ΤΟΥ
ΚΡΑΝΙΟΥ

Καθημερινά: 8.15 & 10.30 μ.μ.

ΚΟΝΓΚ: Η ΝΗΣΟΣ ΤΟΥ
ΚΡΑΝΙΟΥ

Σαββατοκύριακο: 6.15-8.15 & 10.30 μ.μ.

ΚΩΔΙΚΟΣ 999

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο: 8.30 μ.μ.

ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ
ΘΑΛΑΣΣΑ

Καθημερινά: 8.15 μ.μ.

T2 TRAINSPOTTING

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο: 10.30

JOHN WICK 2

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο: 10.30 μ.μ.

ΠΑΣΗ ΘΥΣΙΑ

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο: 10.30 μ.μ.

50 ΠΙΟ ΣΚΟΤΕΙΝΕΣ
ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΡΙ

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο: 8.30 μ.μ.

LEGO BATMAN: Η ΤΑΙΝΙΑ
(μεταγλ.)

Σαββατοκύριακο: 6.15 μ.μ.

ΤΡΑΓΟΥΔΑ (μεταγλ.)

Σαββατοκύριακο: 6.15 μ.μ.

ΒΑΪΑΝΑ (μεταγλ.)

Σαββατοκύριακο: 6.15 μ.μ.

STER CINEMAS
(ΜΕΓΑ ΠΛΑΤΕ)

Τηλ.: 2821057757-8-9

ΚΟΝΓΚ: Η ΝΗΣΟΣ ΤΟΥ
ΚΡΑΝΙΟΥ

ΑΙΘ.1 καθημερινά: 7.30 & 10.15 μ.μ.

TRAINSPOTTING 2

ΑΙΘ.2 Παρ.-Τετάρτη: 10 μ.μ.

ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ
ΘΑΛΑΣΣΑ

ΑΙΘ.2 Παρ.-Τετάρτη: 7 μ.μ.

JOHN WICK 2

ΑΙΘ.3 καθημερινά: 10 μ.μ.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΧΙΛΙΑ
ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΙΘ.3 Καθημερινά: 7 μ.μ.

LEGO BATMAN: Η ΤΑΙΝΙΑ

ΑΙΘ.2 Σαββατοκύριακο: 5 μ.μ.

ΜΟΑΝΑ

ΑΙΘ.1 Σαββατοκύριακο: 5.15 μ.μ.

Φωτογραφία

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ

Ο επαναπροσδιορισμός
του σημαντικού

Στην καθημερινότητα του συμβολικού, δηλαδή στον κόσμο όπως μορφοποιείται από τη συμπεριφορά μας, η φωτογραφία είναι ένα νόμισμα. Νόμισμα με την ετυμολογική έννοια.

τα αρχαία ελληνικά 'νομίζω' σημαίνει θεωρώ κάτι ως αληθές, καθιερωμένο. Κατ' αυτήν την έννοια ένα νόμισμα έχει αξία επειδή όλοι συμφωνούμε ότι έχει. Αν κάποιος για κάποιο λόγο αρνηθεί να το παραλάβει, επειδή λόγου χάρη είναι σκισμένο, ή αντικαταστάθηκε από νέο ή νεότερη έκδοση, τότε αυτόματα χάνει την αξία του. Ταυτόχρονα όμως αυτή η αξία κρύβει κάτι το απατηλό, την ψευδαίσθηση ότι η αξία του έχει μια άμεση αντιστοιχία στον πραγματικό κόσμο, κάτι όμως που δεν ισχύει. Η πραγματικότητα της αξίας του είναι αυτή που του δίνουμε εμείς στο συμβολικό της συναλλαγής.

Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο λειτουργεί και η φωτογραφία και μάλιστα με πολλαπλούς τρόπους.

Για αρχή, έχει μια απατηλή σχέση με την πραγματικότητα. Επειδή παγιδεύει φωτό-

νια από τον πραγματικό κόσμο θεωρούμε ότι είναι μια απεικόνιση της πραγματικότητας. Ο φακός όμως πάντα ψεύδεται. Η φωτογραφία, κάθε φωτογραφία απεικονίζει το φωτογράφο της και τη δική του πραγματικότητα.

Προχωρώντας, παρατηρούμε ότι σε μία ανάλογη σύμβαση με αυτή του νομίσματος, θεωρούμε σημαντικό ό,τι βρίσκεται μέσα στις πλευρές του φωτογραφικού κάδρου. Έχει αξία γιατί όλοι συμφωνούμε σε αυτό.

Η φωτογραφία λειτουργεί ακριβώς όπως η αρχαιολογία, με την οποία αναπτύχθηκε ταυτόχρονα. Αποσπά ένα εύρημα από το φυσικό του περιβάλλον και το τοποθετεί πάνω σε ένα βάθρο μέσα σε ένα νέο πλαίσιο και το αναδεικνύει ως σπουδαίο. Και ίσως δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι οι δύο αυτές πρακτικές προέκυψαν ταυτόχρονα στην ανθρώπινη ιστορία.

Κατ' επέκταση χρησιμοποιώντας αυτή τη σύμβαση μπορούμε να σημασιοδοτήσουμε και να αναβαθμίσουμε ασήμαντα πράγματα. Ας πούμε για παράδειγμα ότι η αρχική - φυσική παρόρμηση ενός φωτογράφου είναι να φωτογραφίσει κάτι ωραίο με ωραίο τρόπο. Αυτή η συμπεριφορά εξυπηρετεί συγκεκριμένες ανάγκες. Από την άλλη πλευρά όμως ας εξετάσουμε το ενδεχόμενο μία φωτογραφική εργασία για

να πραγματοποιηθεί, να απαιτεί να συμπεριληφθούν σε αυτή άσχημες εικόνες ωραίων πραγμάτων ή και άσχημων. Για να λειτουργήσει μια τέτοια εργασία είναι απαραίτητη η εφαρμογή της νομισματικής αξίας της φωτογραφίας. Η αποδοχή δηλαδή της αρχής ότι ό,τι βρίσκεται εντός του κάδρου είναι σημαντικό.

Η λειτουργία αυτή είναι τέτοιας σπουδαιότητας, ώστε πάνω της μπορούν να στηριχθούν μέχρι και εθνικές ταυτότητες. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του βιβλίου του Timothy O' Sallivan Framing the West στο οποίο ο τίτλος όχι μόνο υποδηλώνει την ανάδειξη του τοπίου των Δυτικών Ηνωμένων Πολιτειών ως σημαντικού, αλλά και ότι ο περιορισμός του, η τιθάσευσή του (frame = περιορίζω) είναι ένα έργο αντάξιο ενός μεγάλου έθνους, όπως το αμερικανικό. Στη σπουδαιότητα των φωτογραφημένων βουνών βρήκε συνοχή ένα ετερόκλητο πλήθος τυχοδιωκτών.

Υ.Γ. Σας έχω ένα γρίφο: Ποιό είναι το πιο συχνά απεικονισμένο ελληνικό κτίριο; Όχι, δεν είναι ο Παρθενώνας. Είναι το κεντρικό κτίριο της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Αιόλου. Η εικόνα του βρίσκεται στις ταμπέλες όλων των υποκαταστημάτων, σε όλα της τα έγγραφα, σε όλες τις κάρτες.

ΕΩΣ ΑΥΡΙΟ ΣΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΤΟ

Γυναικών Ιριδίματα 2017

Με μουσική εκδήλωση στις 7.30 μ.μ. θα λήξει αύριο Κυριακή 12 Μαρτίου στον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Χανίων, η έκθεση εικαστικής δημιουργίας με τίτλο Γυναικών Ιριδίματα 2017 που

διοργανώθηκε από το Σύλλογο Γυναικών Καλλιτεχνών Χανίων «ΙΡΙΣ» και τον ΙΟΧ, με έργα των Μελών του Συλλόγου. Στην εκδήλωση θα αποδοθούν ελληνικά τραγούδια με τη φιλική συμμετοχή του κ. Χρήστου Κοτσαύτη (κιθάρα - τραγούδι) και της κ. Ζαχαρένιας Σημανδράκη (τραγούδι), Προέδρου της «Ιριδας».

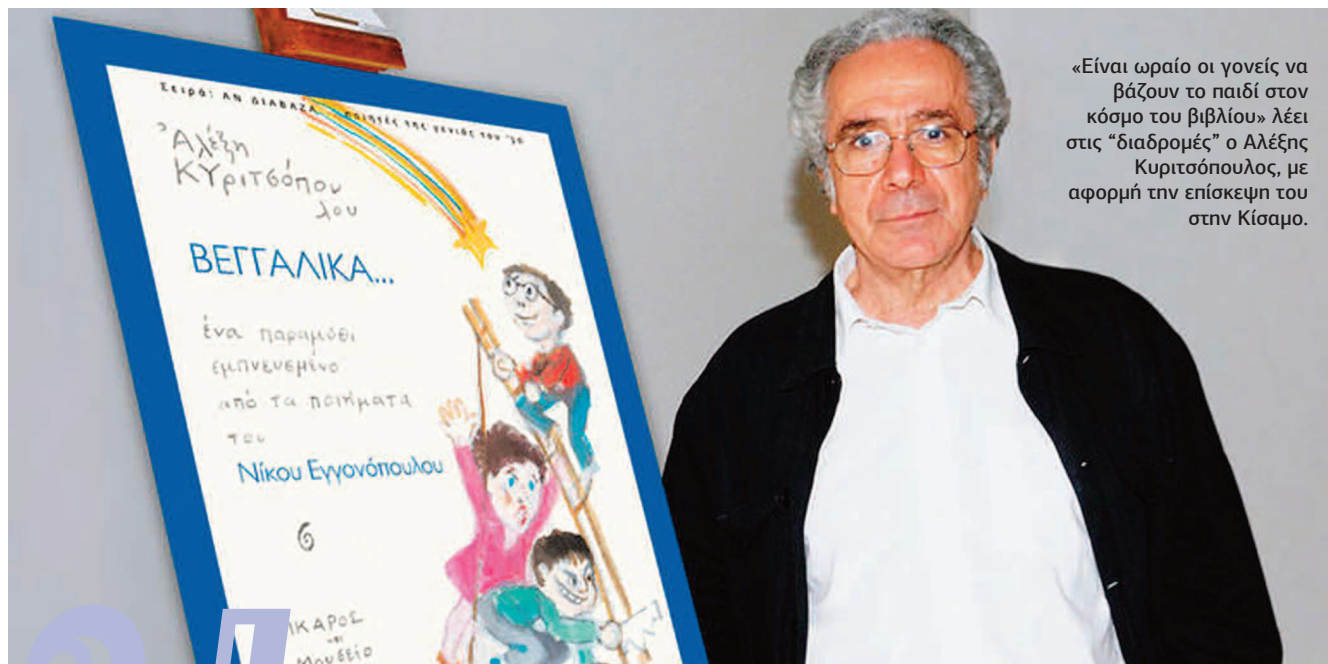
ΑΛΕΞΗΣ ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ:

«Η Τέχνη δίνει άλλη διάσταση στην καθημερινή μας ζωή»

ΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

«Οι νέοι πρέπει να ελπίζουν, να προσπαθούν και νομίζω ότι η Τέχνη βοηθάει σε αυτό. Η μήση στον Πολιτισμό θα πρέπει να αποτελεί ένα από τα πιο βασικά πράγματα στην ζωή μας» λέει στις "διαδρομές" ο βραβευμένος με το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο Εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου, εικονογράφος Αλέξης Κυριτσόπουλος, με αφορμή την επίσκεψη του στην Κίσαμο, ως προσκεκλημένος του 4ου Νηπιαγωγείου Κισάμου σε συνεργασία με το Νηπιαγωγείο Καλουδιανών και το 1ο Νηπιαγωγείου Κισάμου.

«Είναι ωραίο οι γονείς να βάζουν το παιδί στον κόσμο του βιβλίου» λέει στις "διαδρομές" ο Αλέξης Κυριτσόπουλος, με αφορμή την επίσκεψη του στην Κίσαμο.

Με αφορμή την επίσκεψη του στα Χανιά, μιλήσαμε με τον βραβευμένο εικονογράφο για την σημασία της ανάγνωσης παιδικών βιβλίων αλλά και τον ρόλο της Τέχνης στην καθημερινή μας ζωή. Τον ρωτήσαμε εάν σήμερα τα παιδιά διαβάζουν βιβλία μαζί με τους γονείς τους «Νομίζω πως τα παιδιά διαβάζουν σήμερα μαζί με τους γονείς. Το πιο σημαντικό είναι ότι έτσι γίνονται παρέα, μια πολύ συμπαθητική παρέα κάνοντας κάτι μαζί. Ύστερα η μαμά ή ο μπαμπάς - γιατί και εγώ διάβαζα στο παιδί μου - μπορεί να εξηγήσει διάφορα πράγματα, οπότε είναι πολύ χρήσιμο. Είναι ωραίο οι γονείς να βάζουν το παιδί στον κόσμο του βιβλίου» μας είπε.

Στο ερώτημα εάν η εκπαίδευση εμπνέει - χαρίζει δημιουργικά φτερά ή συνθλίβει με τη συσσώρευση γνώσεων το παιδί, ο ίδιος πιστεύει ότι: «το πρόβλημα της ελληνικής παι-

δείας, είναι η παπαγαλία. Το θέμα δεν είναι εάν υπάρχει συσσώρευση γνώσεων αλλά τί κάνεις αυτές τις γνώσεις, πώς τις αξιοποιείς εις όφελος των παιδιών, αν καλλιεργείς την κριτική σκέψη...»

Ο κ. Κυριτσόπουλος έχει εικονογραφήσει πολλά βιβλία του Ευγένιου Τριβιζά, ενώ κυκλοφορεί σε εικονογράφησή του "Ο μικρός πρίγκιπας". Τον ρωτήσαμε πόσο εύκολα ή δύσκολα εγχειρήματα ήταν οι εικονογραφήσεις βιβλίων ενός αγαπημένου συγγραφέα με πλούσια φαντασία αλλά και ενός πολυδιαβασμένου βιβλίου όπως ο "Μικρός πρίγκιπας". Όπως μας είπε: «Και τα δυο ήταν ευχάριστα εγχειρήματα για εμένα. Από εκεί και πέρα οι δυσκολίες είναι ανάλογα με το πώς δουλεύει ο καθένας. Εάν δεν έχεις κάτι δύσκολο, μπορεί να κάνεις πράγματα που είναι βαρετά. Η δυσκολία σε κάνει να σκέφτεσαι λίγο παραπάνω,

να προσπαθείς λίγο περισσότερο για να κάνεις κάτι καλύτερο».

Κάποια από τα παραμύθια του που έχει εικονογραφήσει είναι εμπνευσμένα από ποιητές της γενιάς του '30 π.χ τους Ρίτσο, Σεφέρη, Εγγονόπουλο. «Ποια η σημασία της λογοτεχνίας και της ποίησης στην καθημερινή ζωή μας;» του ζητήσαμε να μας πει και εκείνος απάντησε:

«Ό,τι καλύτερο μπορεί να κάνεις κάποιος στην καθημερινότητα του είναι να διαβάζει ποίηση γιατί δίνει μια άλλη διάσταση στην καθημερινότητα. Μέσα από τις εικονογραφήσεις των βιβλίων για τους ποιητές της γενιάς του '30 ήθελα να τους κάνω λίγο πιο οικείους σε ένα νεότερο παιδί. Γιατί οι νέοι πρέπει να καλυτερεύουν την ζωή τους, να ελπίζουν, να προσπαθούν και νομίζω ότι η Τέχνη βοηθάει σε αυτό. Η μήση στον Πολιτισμό θα πρέπει να αποτελεί ένα από τα πιο βασικά πράγματα στην ζωή μας».

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Πρόγραμμα διά βίου μάθησης στη μουσειοπαιδαγωγική

Το Μουσείο της Εκπαίδευσης (ΜεΕ) του Πανεπιστημίου Κρήτης αφού ολοκλήρωσε με επιτυχία την Α' φάση του Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης και Εκπαίδευση στη Μουσειοπαιδαγωγική, ξεκινάει τη Β' φάση του Προγράμματος, διάρκειας τεσσάρων εβδομάδων και 130 ωρών, με εξ αποστάσεως και δια ζώσης συμμετοχή, προσφέροντάς σας δυνατότητες επιλογής θέματος.

Στο σχετικό Δ.Τ. του Μουσείου της Εκπαίδευσης αναφέρεται: «Ελάτε να εκφράσετε αυθόρμητα μέσα από βιωματικές εκπαιδευτικές δράσεις, εικαστικά και μουσικά δρώμενα τις σκέψεις, τις ιδέες, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες, και τα όνειρά σας, κάνοντας τα εκθέματα του Μουσείου να «μιλήσουν» με τη δική σας φωνή.

Ζήστε την εμπειρία και αξιοποι-

ήστε παιδαγωγικά τον ελεύθερο χρόνο σας μέσα σε ένα μουσειακό χώρο που ελκύει και εμπνέει, δημιουργώντας χωρίς άγχος με τρόπο θετικό και ευχάριστο».

Δηλώστε το ενδιαφέρον σας για το πρόγραμμα επιλέγοντας το θέμα που σας ενδιαφέρει, με τη συμπλήρωση της αντίστοιχης αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην ιστοσελίδα του ΚΕ.Μ.Ε.Ι.Ε.Δ.Ε. <http://www.thranio.org>, ή απευθείας μέσω του παρακάτω συνδέσμου: <http://www.thranio.org/gr/component/chronoforms5/?chronoform=ekdilosiendiaferontos>

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με την Γραμματεία του Προγράμματος στα τηλέφωνα 2831077576, 2831077052 και 6937002256 και στο email: mou-seio@thranio.org

ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Από την Κρήτη στη Σμύρνη

Λίγο πριν την κυκλοφορία του δεύτερου μουσικού της video "Σμύρνη, η Μούσα της Ιωνίας", με τη συμμετοχή περισσότερων των 100 καλλιτεχνών, η ομάδα "Παίζουμε Οικολογικά & Διαπολιτισμικά", δημιουργεί μια ξεχωριστή παράσταση στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Τρίτη 28 Μαρτίου, με το συμβολικό τίτλο "Τι σε μέλει εσένανε από πού είμαι εγώ" - Από την Κρήτη στη Σμύρνη και από το χθες στο σήμερα, χτίζοντας τη γέφυρα εκείνη που ενώνει τους δύο σταθμούς της δράσης της, την Κρήτη και τη Σμύρνη.

Ερμηνεύουν (αλφαβητικά): η Φωτεινή Βελεσιώτου, η Καλλιόπη Βέττα, η Ειρήνη Δερέμπεη, η Fide Köksal, ο Κάρολος Κουκλάκης, ο Σόλων Λέκκας, ο Γιώργος Μπαγιώκης, ο Δημήτρης Μπάσης, η Γιώτα Νέγκα, η Γεωργία Νταγάκη, ο Μάνος Πυροβολάκης, η Ναταλικά Ρασούλη, η Μαριαστέλλα Τζανουδάκη, η Αγγελική Τουμπανάκη, ο Haig Yazdjian και ο Mc Yinka.

Τιμητική συμμετοχή: Λυδία Κονιόρδου.

Σε ρόλο - έκπληξη επί σκηνής θα βρεθεί ο πολυβραβευμένος σκιτσογράφος Σολούρ, ενώ μέρος της έκθεσής του "Αίβαλί", καθώς και σκίτσα που θα δημιουργήσει ειδικά για την παράσταση, θα παρουσιαστούν στο φουαγιέ της αίθουσας Χρήστος Λαμπράκης.

Μέρος των εσόδων της παράστασης θα διατεθεί στην Κιβωτό του Κόσμου και το δικό τους στίγμα στη βραδιά θα βάλουν τα παιδιά της Παιδικής Χορωδίας της.

Τιμές εισιτηρίων: 9,00 ευρώ, 15 ευρώ, 22 ευρώ, 30 ευρώ (διακεκριμένη ζώνη)

Ειδικές τιμές: 5 ευρώ (φοιτητές, άνεργοι, ΑΜΕΑ) | 8 ευρώ (65+, πολύτεκνοι)

Έναρξη προπώλησης Τρίτη 7 Μαρτίου.

Πληροφορίες

210 72.82.333 | www.megaron.gr

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

ΜΙΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΟΠΟΙΟΥΣ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Δίνοντας “φωνή” και “πνοή” στα μουσικά όργανα

Πώς δίνεις φωνή σε ένα κομμάτι ξύλο; Πώς μετατρέπεις ένα άψυχο υλικό σε δημιουργό συναισθημάτων, σε εκφραστή ηχοχρωμάτων, σε συνοδό στιγμών χαράς, γλεντιού, κεφιού; Οι οργανοποιοί που δραστηριοποιούνται στα Χανιά είναι λίγοι αλλά πραγματικά ξεχωριστοί. Μας έβαλαν στα εργαστήριά τους και στους χώρους μουσικής που δραστηριοποιούνται και μαζί είδαμε και ακούσαμε πολλά και ενδιαφέροντα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΑΟΥΝΤΑΚΗΣ

«Αγκαλιά με τη λύρα, αντάμα με το λαούτο»

«Από τα 13 μου ήμουν πάντα μέσα στη μουσική. Τότε ξεκίνησα να παίζω λαούτο και συνεχίζω μέχρι και σήμερα. Πριν από 42 χρόνια ξεκίνησα να κατασκευάζω μουσικά όργανα» είναι τα λόγια του Γιώργου Νταουντάκη. Τον συναντάμε στον χώρο του “Χάρχαλη”, το σπίτι της κρητικής μουσικής στα Χανιά, όπου ο κ. Νταουντάκης έχει ιδιαίτερη εκτίμηση για τις κατασκευές του. «Ήμουν μαραγκός και κάποια στιγμή μου πρότειναν να φτιάξω μια λύρα. Γιατί όχι, είπα. Οι πρώτες 2 - 3 δεν ήταν και οι καλύτερες. Με τον καιρό βελτιώθηκα, εξελίχθηκα, έκανα πιο ωραία πράγματα, άρχισα να κατασκευάζω και λαούτα. Ακόμα και βιολιά έφτιαξα τρία τον αριθμό!» μας λέει και δεν θα ξεχάσει τη λύρα που έδωσε σε μια Ελληνοαμερικανίδα. «Την είχα φτιάξει από ασφένδαμο και ήταν από τις πιο καλές» θυμάται.

Λύρες και λαούτα φτιάχνει εδώ και 45 χρόνια ο κ. Γιώργος Νταουντάκης.

μποιεί. Είναι κάθετος. «Μαύρη μουριά από το Σέλινο! Δεν υπάρχει καλύτερο ξύλο για τη λύρα. Υπάρχει και ο έβενος και αφρικανικά ξύλα, αλλά η μαύρη μουριά ταιριάζει απόλυτα με τη λύρα και το λαούτο» αναφέρει.

Είναι πολλά τα γλέντια που έχει παρευρεθεί ο κ. Γιώργος στα οποία οι οργανοπαίκτες έχουν στα χέρια τους μια λύρα ή ένα λαούτο που έχει περάσει από τα χέρια του.

«Μου λένε πολλοί ποιο είναι το

“κόλπο” σου και οι λύρες σου βγάζουν τέτοια “φωνή”. Το όργανο δεν πρέπει να είναι βαρύ!

Και πρέπει να δίνεις μεγάλη σημασία στον “καβαλάρη” και στο “σύλλο” του» εξηγεί και συμπληρώνει πως μέσα σε 4-5 ημέρες μπορεί να μετατρέψει ένα κούτσουρο σε λύρα.

«Καπάκια, χορδές, πλάκες όλα τα φτιάχνω στο χέρι. Το μοναδικό μηχανικό μέσο που χρησιμοποιώ είναι για να “σκάσω” το ξύλο. Για πόσο ακόμα θα φτιάχνω λύρες και λαούτα; Για όσο πιάνουν τα χέρια μου!» καταλήγει.

ΜΑΝΘΟΣ ΚΟΥΚΛΑΚΗΣ

Η οργανοποιία ως ένα από τα πρόσωπα της παράδοσης

Ο Μάνθος Κουκλάκης “εμβαπτίστηκε” στον μαγικό κόσμο της κρητικής μουσικής στα 14 του. Δεξιότηνης λυράρης, μελετητής και συνεχιστής της μουσικής παρακαταθήκης του Αποκόρωνα, αλλά και λάτρης εν γένει της παράδοσης, η οργανοποιία ήρθε σαν φυσική εξέλιξη της ενασχόλησής του με τις νότες και τον πολιτισμό. «Κάποια στιγμή κατάλαβα ότι η παράδοση έχει πολλά παρακλάδια και δεν είναι μόνο η μουσική», μου λέει καθώς βρεθήκαμε στο μικρό εργαστήριο που έχει διαμορφώσει δίπλα από το σπίτι του στον Κεφαλά Αποκορώνου.

Η πρώτη του λύρα που θα δοκιμάσει την περιέργειά του πάνω στην οργανοποιία ήταν η “μαθητική” που του είχε πάρει ο πατέρας του. Η επισκευή που επιχείρησε να κάνει δεν στέφθηκε από επιτυχία ως προς το ακουστικό κομμάτι όμως το πάθος του οργανοποιού είχε ξυπνήσει.

«Εφαγα τα χέρια μου αλλά το χάρηκα. Δεν έχασα το κουράγιο μου. Αμέσως μετά είπα ότι θα φτιάξω ένα όργανο από την αρχή». Ετσι προέκυψε η πρώτη λύρα που κατασκεύασε από κε-

φαλιανό κυπαρίσσι, την οποία αργότερα και δώρισε στον ανιψιό του.

Ο φίλος και μουσικός Κωστής Γιαννουλάκης από την κοντινή Σούρη θα καθοδηγήσει τον Μάνθο στα πρώτα του βήματα, που από την αρχή έδειξε να αντιμετωπίζει την οργανοποιία με πειραματική διάθεση: «Καμία λύρα που έχω φτιάξει δεν είναι ίδια με κάποια άλλη. Μου αρέσει να αυτοσχεδιάζω, ακόμα και στα σχέδια-σχήματα των οργάνων». Μια “ρομβοειδή” λύρα που παρατηρώ δίπλα μου επιβεβαιώνει τα λεγόμενά του...

Ποια είναι η πιο δύσκολη φάση της κατασκευής; «Το σκάφος μπορεί να απορροφήσει το 70% του χρόνου κατασκευής και το καπάκι μόλις το 30%. Όμως ως προς την προσοχή που χρειάζεται ο μάστορας να δώσει σ' αυτά τα δύο μέρη τα ποσοστά αντιστρέφονται γιατί από το καπάκι εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα του ήχου».

Σε κάθε περίπτωση κάθε όργανο θέλει τους δικούς του χρόνους που πρέπει να σεβαστεί ο μά-

στορας, σημειώνει ο Μάνθος, ενώ στο ερώτημα ποιο είδος ξύλου του αρέσει να δουλεύει απαντά: «Η μουριά θεωρείται καλή. Πιστεύω όμως ότι στο μουσικό αποτύπωμα του Αποκόρωνα έχει παίξει ρόλο και η μελωδικότητα του κυπαρισσιού, που ήταν το δέντρο που έφτιαχναν από παλιά τα όργανά τους οι μουσικοί της περιοχής. Επίσης, όσο μεταφυσικό και αν ακούγεται, πιστεύω ότι η ενέργεια του οργάνου και της δουλειάς που έχει κάνει ο οργανοποιός για να το κατασκευάσει υπάρχει στον ήχο που βγά-

Μαθιός Κουκλάκης.

ζει ένας μουσικός».

Στο σπίτι του, δίπλα από το εργαστήριο, βρίσκονται κρεμασμένες 11 διαφορετικές χειροποίητες λύρες. Διόλου ευκαταφρόνητος αριθμός αν αναλογιστεί κανείς τον χρόνο που χρειάζεται κάθε τέτοιο όργανο για να γεννηθεί από τα χέρια ενός μάστορα. «Δεν τις εμπορεύομαι τις λύρες, δεν έχω μπει σε αυτή τη διαδικασία και δεν θα το ήθελα», ξεκαθαρίζει ο Μάνθος λύνοντας την απορία μου. «Τις φτιάχνω για εμένα, για δικούς μου ανθρώπους ή για να τις προσφέρω ως δώρο όπου αγαπώ», συμπληρώνει με την απλότητα του γνήσιου λαϊκού καλλιτέχνη που δίνει έμφαση στην ουσία της πράξης του κι όχι στο αντάλλαγμα αυτής...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥΣ

Κιθάρες με μυαλό και ψυχή

«Επαιζα κιθάρα, μου άρεσε πολύ ο ήχος της, ο αδελφός μου είναι μουσικός και κάποια στιγμή, στα 1989 αποφάσισα να φτιάξω μία!» μας λέει ο Γιάννης Χρυσάνθους, συνταξιούχος εκπαιδευτικός που για χρόνια υπηρέτησε την εκπαίδευση στα Χανιά, άνθρωπος με μεράκι και αγάπη για αυτό που φτιάχνει. Μια αγάπη που βρίσκεις μπαίνοντας στο μικρό αλλά άριστα οργανωμένο εργαστήριο του ή πηδώντας στα χέρια σου μια από τις πάμπολλες κλασικές και ηλεκτρικές κιθάρες που έχει κατασκευάσει.

«Διάβασα πολύ, έμαξα, πάντα μου άρεσε να ασχολούμαι με το ξύλο καθώς μικρός είχα δουλέψει σε ξυλουργείο. Η πρώτη κιθάρα φυσικά... δεν πέτυχε! Ακολούθησε δεύτερη και τρίτη. Δεν είχα τον ακουστικό αποτέλεσμα που θα ήθελα! Γιατί το ζητούμενο για μια κιθάρα είναι η αρμονία στον ήχο, να είναι λειτουργική (όταν κτυπάς "ντο" να ακούγεται "ντο") και φυσικά να έχει ένταση» μας λέει καθώς μας ξεναγεί στο εργαστήριό του. Μας δείχνει το πρώτο, τσιμεντένιο καλούπι που ο ίδιος σκαρφίστηκε αλλά και τα άλλα που κατασκεύασε στη συνέχεια.

«Πιστεύω ότι τα τελευταία 5 χρόνια έχω καταφέρει να φτιάξω καλές κιθάρες. Οι πιο παλιές, ναι είναι καλές κιθάρες όχι όμως άρτιες» λέει ο συνομιλητής μας. Ο ίδιος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα υλικά που χρησιμοποιεί για τις κιθάρες που είναι 100% χειροποίητες.

«Ο ήχος κατά κανόνα προκαλείται από το "καπάκι" της κιθάρας που πάλλεται. Το ξύλο που συγκεντρώνει αυτές τις ιδιότητες είναι η ερυθρελάτη που παράγεται κυρίως στη Β. Ευρώπη. Βοηθάει στο να έχουμε καλό ακουστικό συντελεστή (μέτρο ελαστι-

κότητας ως προς την πυκνότητα του ξύλου). Επηρεάζεται βέβαια ο ήχος και από την υπόλοιπη κατασκευή της κιθάρας, το χρώμα της» σημειώνει. Αλλά ξύλο που χρησιμοποιεί είναι η πορτοκαλιά, ο ευκάλυπτος και το κυπαρίσσι.

Ο κ. Χρυσάνθους παίρνει το κόσουρο, κατασκευάζει πρώτα τα πλαινά της τμήματα, φτιάχνει τα εσωτερικά της στρίγματα (ακτίνες) για το καπάκι, τη γέφυρα για τις χορδές, την ταστιέρα. Στην ηλεκτρική κιθάρα που το ξύλο είναι "μασίφ" η τεχνική είναι διαφορετική. «Από μόνη της η ενασχόληση σου δίνει το στοιχείο της έρευνας. Αυτό σου προσφέρει μεγάλη ικανοποίηση γιατί κάθε φορά προσπαθώ να φτιάξω μια κιθάρα με μια καινούργια ιδέα γιατί είμαι ερασιτέχνης, δεν έχω σκοπό να κάνω μια πανομοιότυπη κιθάρα για να την πουλήσω, αλλά πάντα ψάχνω κάτι διαφορετικό. Για αυτό και το τελικό αποτέλεσμα προσφέρει μια μοναδική ικανοποίηση. Δεν είναι τυχαίο πως κάθε φορά που μπαίνω μέσα στο εργαστήριο ξεχνιέμαι...».

Τα σχόλια που έχει ακούσει πολλά και διαφορετικά. Πιο "σκληροί" κριτικοί οι ίδιοι οι συγγενείς τους. «Ο αδελφός μου είναι μουσικός και του έχω φτιάξει πολλές. Κιθάρες. Στην πρώτη που πήρε στα χέρια του έκανε ένα... "μμμμ". Εξέφρασε μια απογοήτευση. Συζητήσαμε κατάλαβα τι ήταν αυτό που τον ενοχλούσε και την επόμενη φορά τη βελτίωσα» αναφέρει ο κ. Χρυσάνθους που πλέον δοκιμάζει τις ικανότητες του και στην κατασκευή λαούτου!

Ο Γ. Χρυσάνθους στο εργαστήριό του.

Κλασικές και ηλεκτρικές κιθάρες όλες χειροποίητες από τα χέρια του οργανοποιού.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΕΡΩΝΥΜΙΔΗΣ

Παντρεύοντας τη γλυπτική με τη μουσική

«Το "μικρόβιο" της οργανοποιίας μου μπήκε όταν είχα ξεκινήσει τα μαθήματα της λύρας και θέλησα να φτιάξω μια λύρα για εμένα. Είχα πάθος με τη γλυπτική και παράλληλα αγαπούσα τη μουσική. Έτσι, αυτά τα δύο παντρεύτηκαν μέσα από την οργανοποιία». Ο οργανοποιός και μουσικός Αλέξανδρος Ιερωνυμίδης κατασκεύασε την πρώτη του λύρα σε ηλικία 17 μόλις χρονών. Τα εργαλεία και τα ξύλα τα δανείστηκε από το ξυλουργείο της γειτονιάς του στην Αθήνα όπου μεγάλωσε. Το πρώτο λυράκι -όπως λέει- δεν είχε τον ήχο που θα ήθελε ως μουσικός αλλά στα αυτιά του πρωτόβγαλτου τότε οργανοποιού ηχούσε γλυκύτερα από οτιδήποτε άλλο. «Θυμάμαι πως όταν έβαλα τις χορδές για να κάνω την πρώτη δοξαριά έτρεμαν τα χέρια μου», εξομολογείται.

Από την πρώτη εκείνη απόπειρα μέχρι σήμερα κύλισε πολύ νερό στο αυλάκι και από τα χέρια του Αλέξανδρου πέρασαν πολλά ξύλα που τους έδωσε φωνή.

Το ραντεβού μας μαζί του δόθηκε στο εργαστήριό του στον Τσιβαρά Αποκορώνου όπου έχει εγκατασταθεί μαζί με τη σύζυγό του τώρα και πάνω από ένα χρόνο. Περιεργάζομαι τα όργανα που κρέμονται σαν τσαμπιά σταφυλιών από την οροφή του εργαστηρίου: βιολόλυρες, λύρες, μαντολίνα, ταμπουράδες, λαούτα...

Τον ρωτάω αν η οργανοποιία είναι και μια άσκηση υπομονής: «Σίγουρα. Το ξύλο είναι ένας ζωντανός οργανισμός και επηρεάζεται από τον καιρό, την υγρασία, από τα πάντα! Αυτό ισχύει τόσο κατά την κατασκευή όσο και μετά. Πρέπει λοιπόν να σεβαστείς ο οργανοποιός τις καιρικές συνθήκες και κάθε ιδιαιτερότητα του ξύλου ώστε το όργανο που θα φτιάξει να έχει διάρκεια και αντοχή στον χρόνο. Όπως έλεγαν και οι παλιοί όταν έχει νοτιά δεν κάνεις τίποτα στο ξύλο. Όταν έχει βοριά κάνεις τα πάντα».

Κάθε φάση της κατασκευής και κάθε σημείο του οργάνου έχουν τα δικά τους μυστικά που αποκαλύπτονται στα μάτια του οργανοποιού με τα χρόνια σε μια διαδικασία διαρκούς μάθησης, παρατηρεί ο Αλέξανδρος όταν του ζητώ να μου πει για το ποια είναι η πιο δύσκολη φάση της κατασκευής.

Και με τα λάθη, τι γίνεται; «Όσο προσοχή και να δώσεις κάτι μπορεί να σου ξεφύγει. Όμως και τα λάθη είναι μέρος της εξέλιξης του οργανοποιού, μέσα από αυτά μαθαίνεις», σχολιάζει, ενώ στο ερώτημα αν ισχύει πως τα βιομηχανοποιημένα όργανα υστερούν των

χειροποίητων σημειώνει: «Ένα μηχανήμα δεν θα κοιτάξει τα νερά του ξύλου, ούτε τους ρόζους, ούτε τον νοτιά κ.λπ. Από την άλλη, ο μάστορας θα δώσει σημασία στα πάντα».

Δεν είναι όμως μόνο η ακουστική του οργάνου, είναι και το μεράκι, τα δόμπλια: «Η αισθητική δεν είναι το ζητούμενο σε ένα όργανο. Είναι, όμως, ένας τρόπος για τον μάστορα να βάλει την υπογραφή του», αναφέρει ο Αλέξανδρος.

Η κουβέντα απλώνεται σε πολλά άλλα θέματα: Τη μοναδικότητα των χειροποίητων οργάνων που δεν μπορεί να μετρηθεί σε εργατώρες, τα καλά λόγια των μουσικών που αποτελούν τα "παράσημα" των οργανοποιών, τον πρώτο του δάσκαλο Δημήτρη Ραπακούσιο που τον μύπησε στον χειρισμό των εργαλείων και των υλικών, την αγάπη του για την αποκατάσταση παλαιών οργάνων κ.ά.

Λίγο πριν οδηγηθώ στην έξοδο του εργαστηρίου τον ρωτάω τι είναι γι' αυτόν η οργανοποιία: «Είναι ένα διαρκές στοίχημα: Να φτιάξω καλά όργανα και κάθε όργανο να είναι ακόμα καλύτερο από το προηγούμενο. Νομίζω ότι αυτό μπορεί να γίνει όταν αγαπάς αυτό που κάνεις και δίνεις χρόνο στην παρατήρηση και τη μελέτη».

Ο Αλ. Ιερωνυμίδης εν ώρα...εργασίας.

παιδότοπος

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΒΑΜΟΥ

Η αδελφοποίησή μας μ' ένα Λύκειο της Κύπρου

**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
kakatsakis@sch.gr

Φίλες και φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!

Για την τελετή αδελφοποίησης του Λυκείου Βάμου με το Λύκειο Μακαρίου Γ' της Λάρνακας Κύπρου, που πραγματοποιήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου τ.ε., ο λόγος στο σημερινό Παιδότοπο. Ηθελα να ήμουν εκεί!... Και ως δημοσιογράφος της στήλης για να περι-

γράψω τις στιγμές της όλης διαδικασίας που άρχισε, σύμφωνα με το πρόγραμμα με χαιρετισμούς, κορυφώθηκε με την τελετή της αδελφοποίησης, συνεχίστηκε με ποικίλλες καλλιτεχνικές δράσεις και ενδιαφέρουσες ξεναγήσεις και τέλειωσε με γεύμα αγάπης στις τάβλες της κρητικής φιλοξενίας. Και ως παλιός δάσκαλος για να αισθανθώ την

αύρα της ικανοποίησης που ένιωσαν οι δάσκαλοι των δυο σχολείων απ' το όλο αποτέλεσμα. Κυρίως όμως, ως "παλαι ποτέ" των χρόνων της οδοιπορίας και της απορίας, μαθητής του Γυμνασίου και του Λυκείου Βάμου...

Σαν να ήμουν εκεί! Κατάπολλα σας ευχαριστώ που ανταποκριθήκατε στην πρότασή μου, κύριε λυκειάρχη, κυρία

Αγγελική και καλά μου Αποκορωνιώ-τάκια! Με τέτοιους δασκάλους και τέτοιους μαθητές, όντως τα καλύτερα έρχονται! Και στην Κύπρο με το καλό! Πάντα στη διάθεσή σας...

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης,
δάσκαλος**

Για μένα ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Ποικίλα συναισθήματα με κατέκλυσαν: χαρά που γνώρισα νέους συνομήλικους ανθρώπους, ευγνωμοσύνη για το ταξίδι, τον πολιτισμό και τις δράσεις που μου παρουσίασαν. Λύπη για τα προβλήματα της Κύπρου. Ελπίζω αυτή η φιλία να συνεχιστεί και στο μέλλον.

Γεωργία Χατζηδάκη, μαθήτρια Β3

Οι Κύπριοι μου άφησαν την καλύτερη εντύπωση! Ήταν πολύ κοινωνικά παιδιά και όλα τους υπέροχοι χαρακτήρες. Πιστεύω ότι είμαι πολύ τυχερή που τους γνώρισα και σίγουρα το ότι σε λίγες μέρες θα βρισκόμαστε εκεί είναι κάτι που με χαροποιεί ιδιαίτερα. Δέθηκα αρκετά με τα παιδιά και ελπίζω να μην χαθούμε, φυσικά δεν θα ξεχάσω ποτέ το πόσο ωραία περάσαμε.

Μαρία Μαρτιδάκη, μαθήτρια Α2

Η επίσκεψη ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. Τα παιδιά αποδείχτηκαν πολύ οργανωμένα και ταλαντούχα, σ' ό,τι είχαν ετοιμάσει και μας παρουσίασαν. Με εξέπληξε υπερβολικά όταν είδα πόσο συγγενική είναι η χοροί των τόπων μας. Ωστόσο, το όλο θεατρικό με τη στάμνα μου φάνηκε πολύ περιέργο. Εγώ είχα την τιμή να συνοδεύσω τα παιδιά σε μια κοντινή ξεναγήση και κατά τη γνώμη μου περάσαμε πολύ ωραία.

Αννα Κοτζαμπασάκη, μαθήτρια Α1

Η αδελφοποίηση του Λυκείου Βάμου με το Λύκειο Μακαρίου Γ' Λάρνακας της Κύπρου μου έφερε ιδιαίτερη ευχαρίστηση γιατί κατάφερα να γνωρίσω άτομα από έναν τόπο με μεγάλη ιστορία και να συζητήσω μαζί τους για διάφορα είδους θέματα. Επίσης, είχα την ευκαιρία να πάω μιλήσω για πρώτη φορά σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό. Νομίζω πως θα μας μείνουν αξέχαστες αυτές οι εμπειρίες.

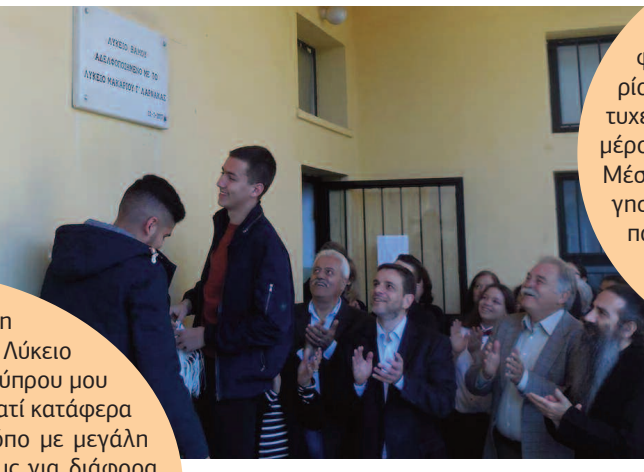
Σήφης Κατσούλης, μαθητής Β1

Ποτέ δεν πίστευα ότι η ιδέα μου να αδελφοποιηθεί το σχολείο μας με το Λύκειο Μακαρίου Γ' της Λάρνακας θα εξελισσόταν σε ένα τριήμερο χαράς, δημιουργικότητας, ζωντανίας και ουσιαστικής παιδείας. Τόσο οι μαθητές μας όσο και οι Κύπριοι μαθητές έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους ώστε η τελετή αδελφοποίησης να έχει ουσία, περιεχόμενο και πολύ συναίσθημα. Νιώθω μεγάλη ικανοποίηση που η προσπάθειά μας για ανάδειξη του ΓΕΛ Βάμου συνεχίζεται με σταθερά και πετυχημένα βήματα. Ενα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους όσους συνέβαλαν στην οργανωτική επιτυχία της εκδήλωσης. Είμαι σίγουρος ότι τα καλύτερα έρχονται ...

Δρ Ι.Π. Αμπελάς, Δ/ντής ΓΕΛ Βάμου

Ο εντοπισμός του ιδανικού εταίρου είναι προφανώς το πρώτο βήμα για μια πετυχημένη αδελφοποίηση και εμείς πετύχαμε σ' αυτό! Αποκτήσαμε ένα σχολείο "αδελφό", το Λύκειο Μακαρίου Γ' της Λάρνακας. Παιδιά και συνάδελφοι εξαιρετικοί μάς επισκέφτηκαν με πολύτιμες αποσκευές την αγάπη, την ζεστασιά και τον κοινό πολιτισμό. Ήταν πραγματικά μια πολύ συγκινητική εκδήλωση!

Αγγελική Σουμαλά, Φιλόλογος

Η μέρα αυτή θα μου μείνει αξέχαστη. Γνώρισα πολλά παιδιά με τα οποία οι ομοιότητες στον τρόπο ζωής και την παράδοση ήταν πολυάριθμες. Γίναμε όλοι μια αγκαλιά και το αίσθημα αυτό της αδελφοποίησης ήταν πολύ συγκινητικό. Είναι μία από τις εμπειρίες που θα θυμάμαι για όλη μου τη ζωή.

Ολγα Νικολοζάκη, μαθήτρια Β2

Το σχολείο μου είχε την ευκαιρία να αδελφοποιηθεί με το Λύκειο Μακαρίου Γ' Λάρνακας. Αισθάνομαι πολύ τυχερή που είχα την ευκαιρία να πάρω μέρος στις εκδηλώσεις που έγιναν. Μέσα από την αδελφοποίηση δημιούργησα φιλίες και απέκτησα γνώσεις που δεν πίστευα ποτέ ότι θα είχα.

Μαρία Κατσούλη, μαθήτρια Α1

Πολλά ήταν τα αισθήματά μου από την αδελφοποίηση που συνέβη στο σχολείο μας. Αρχικά, ένιωσα καταπληκτικά διότι γνώρισα καινούριους φίλους και ανταλλάξαμε απόψεις. Ήταν υπέροχο το ότι συμμετείχαμε μαζί σε δράσεις και εκδρομές. Τέλος, τα δρώμενα που παρουσιάστηκαν ήταν σπουδαία και πρωτόγνωρα.

Πνεελόπη Καυκαλά, μαθήτρια Β1

Στράτος Καρκάνης, μαθητής Α1

Η μέρα που αδελφοποιήθηκε το σχολείο μας με το Λύκειο Μακαρίου Γ' Λάρνακας ήταν για μένα μια μοναδική ημέρα. Οχι μόνο γνώρισα καινούρια υπέροχα άτομα, αλλά είχα την ευκαιρία να αντικρίσω κάτι το μοναδικό. Τόσα παιδιά άγνωστα μεταξύ τους με πολλά κοινά βέβαια να μιλούν, να χορεύουν, να γελούν όλα μαζί σαν να γνωρίζονταν χρόνια. Αυτή η τεράστια αγκαλιά που άνοιξαν τόσο τα παιδιά από την Κύπρο όσο και οι συμμαθητές μου ήταν κάτι πρωτόγνωρο που θα τα ξαναζούσα δεκάδες φορές χωρίς δεύτερη σκέψη.

Αριάδνη Πετρουλάκη, μαθήτρια Β2

Από την αδελφοποίηση του ΓΕΛ Βάμου με το Λύκειο Μακαρίου Γ' Λάρνακας, περιμέναμε όλοι με ανυπομονησία να γνωρίσουμε τα παιδιά από την Κύπρο. Παιδιά με τα οποία χορέψαμε, τραγουδήσαμε, συζητήσαμε και μοιραστήκαμε κοινές ανησυχίες, όνειρα και στόχους για το μέλλον. Επίσης, επισκεφτήκαμε τον ραδιοφωνικό σταθμό Δίκτυο 91,5, στον οποίο συζητήσαμε για την αδελφοποίηση των δύο λυκείων. Αποκτήσαμε όλοι μοναδικές εμπειρίες που θα μας μείνουν αξέχαστες.

Αργυρώ Βαρδάκη, μαθήτρια Β1

Μόνο καλές εντυπώσεις θα μπορούσε κανείς να αποκομίσει από την αδελφοποίηση που πραγματοποιήθηκε μεταξύ του ΓΕΛ Βάμου και του Λυκείου Μακαρίου Γ' της Λάρνακας. Μαθητές και από τα δύο σχολεία προετοίμασαν και παρουσίασαν αποσπάσματα από θεατρικά έργα, τραγούδια και χορούς, προκαλώντας το θαυμασμό των θεατών, κάνοντας δυνατή την ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων, με μια χώρα που είναι κομμάτι της πατρίδας μας και της ιστορίας μας.

Κατερίνα Ζούλη, μαθήτρια Β1

Ο δάσκαλος και ο μικρός μαθητής που δεν έκανε όνειρα

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΤΥΡΑΪΔΗΣ*

Ήταν στο μέσον της δεκαετίας του 1950, τότε που ο ήλιος της ελευθερίας άπλωνε τις θερμές ακτίνες του πάνω από τη χώρα μας, διαλύοντας σιγά – σιγά τους καπνούς από τα αποκαΐδια που άφησαν φεύγοντας οι βάρβαροι κατακτητές, οι Γερμανοί, αλλά και τους καπνούς από τα αποκαΐδια και τις φωτιές του εμφύλιου σπαραγμού.

Τότε που οι κάτοικοι των χωριών και των πόλεων προσπαθούσαν να βρουν και πάλι το κουράγιο τους αρχίζοντας από την αρχή να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μια καλύτερη γιομάτη όνειρα ζωή. Τότε, κάπου σ' ένα απομακρυσμένο χωριό, ορεινό, στην καρδιά της ιδιαίτερής μου πατρίδας γράφτηκε η μικρή κι απίστευτη ιστορία ενός μικρού αγοριού και συγκεκριμένα ένας διάλογος μεταξύ του μικρού αγοριού και της μητέρας του που τυπώθηκε με ανεξίτηλα γράμματα στα φύλλα της καρδιάς του και που δεν έσβησε ποτέ. Όταν ξυπόλητος ο ήρωας της σημερινής μας ιστορίας, πήγε για πρώτη φορά στο σχολείο χαρούμενος όπως ήταν τις πρώτες μέρες και γιομάτος ζωή, η σκληρή πραγματικότητα και ο διάλογος όπως προαναφέρω με την μητέρα του κάποια μέρα, έκανε το μικρό παιδί μελαγχολικό, αδιάφορο και παράξενο. Με δυο λόγια έπαψε να κάνει όνειρα όπως έκανε πρώτα κι όπως έκαναν τα άλλα παιδιά της ηλικίας του. Στις ερωτήσεις των συμμαθητών του και του δασκάλου του, τι ήθελε να γίνει όταν πια θα μεγάλωνε, μετά το διάλογο με την μητέρα του, απάντησε: Έφευγε δε με σκυμμένο το κεφάλι ενώ πολλές φορές τα δάκρυα από τα μάτια του έτρεχαν σαν βροχή, μουσκεύοντας το χώμα ασταμάτητα για πολύ ώρα. Το παράξενο ήταν ότι ενώ ήταν πολύ καλός μαθητής και αποστήθιζε με ευκολία ότι έλεγε ο δάσκαλος από την παράδοση, όταν του έλεγε ο δάσκαλος του να πει μάθημα εκείνος δεν ανταποκρινότανε όπως έκανε στην αρχή. Τ' αποτελέσματα δε της όλης του συμπεριφοράς πολλές φορές ήταν πολύ επώδυνα, τότε έτρωγε ξύλο με το χάρακα από το δάσκαλό του και πότε το έβαζε τιμωρία λες και αποζητούσε μόνος του την όποια τιμωρία του.

Με αυτή την παράξενη συμπεριφορά πέρασε τις πρώτες τάξεις στο σχολείο, την πρώτη, τη δεύτερα και την τρίτη.

Τώρα στις αρχές της τετάρτης τάξης, αν θυμάμαι καλά, όταν ο δάσκαλος έλεγε στους μαθητές του να γράψουν έκθεση δίνοντάς τους διάφορα θέματα π.χ. ήρθε η άνοιξη κ.α.π. θέματα, ο μικρός μαθητής πάντα αποσπούσε τον θαυμασμό και του δασκάλου του και των συμμαθητών του. Ήταν τόσο πολύ καλός στην ανάπτυξη του θέματος που πολλές φορές ο δάσκαλός του απορούσε τόσο πολύ, που έλεγε ότι δεν ήταν δικά του αυτά που έγραφε αλλά από κάπου τα είχε αντιγράψει.

Ο μικρός μαθητής βέβαια δεν έλεγε απολύτως τίποτα, γιατί γνώριζε πως ότι κι αν έλεγε δεν θα τον πίστευαν. Έτσι άφηνε το δάσκαλο να πιστεύει ότι πράγματι είχε αντιγράψει το όποιο θέμα της εκθέσεως. Έτσι πέρασε και την τετάρτη τάξη με βαθμό στο ενδεικτικό σχεδόν πέντε. Στις αρχές της έκτης δημοτικού, ο πρώτος δάσκαλος πήρε μετάθεση και στη θέση του ήρθε κάποιος άλλος. Δεν άργησε όμως να διαπιστώσει ότι ο εν λόγω μαθητής του ήταν διαφορετικό παιδί. Δεν είπε τίποτα όμως και εφάρμοσε ένα σχέδιο σαν πείραμα να διαπιστώσει τι ήταν εκείνο που βασάνιζε το μικρό

μαθητή, εκτός από το να ρωτήσει τους γονιούς του παιδιού, το παρακολουθούσε ο ίδιος. Κατέγραφε τις όποιες πράξεις του, όμως το αποτέλεσμα ήταν το ίδιο. Δεν μπορούσε να βρει τι ήταν εκείνο που ενώ ήταν καλός μαθητής έδειχνε το αντίθετο. Οι γονείς του παιδιού το έβλεπαν το παιδί ενώ ήταν πανέξυπνο, προσποιούταν ακριβώς το αντίθετο. Όταν πήγαιναν εκδρομή έξω στους αγρούς ενώ τ' άλλα παιδιά έπαιζαν διάφορα παιχνίδια όπως το κρυφτό, το κυνηγητό κ.α.π. εκείνος πήγαινε, εύρισκε κάποια μυρμηγκοφωλιά και κοιτούσε πως συμπεριφερόταν τα μυρμηγκία ή πως οι μέλισσες και τα διάφορα έντομα πετούσαν από λουλούδι σε λουλούδι. Με δυο λόγια η συμπεριφορά του δεν έμοιαζε με την συμπεριφορά των άλλων παιδιών. Τέλος ο δάσκαλος εφόσον δεν μπορούσε να δώσει κάποια εξήγηση στην όλη του συμπεριφορά, έπαψε ν' ασχολείται με τον μικρό. Άλλωστε δεν πείραζε και κανέναν. Κακό δεν είχε κάνει σε κανένα παιδί, κι εφόσον δεν εύρισκε κάτι το κακό ο δάσκαλος σταμάτησε πια να τον παρακολουθεί. Μια μέρα, ο δάσκαλος είπε στα παιδιά της έκτης τάξης που σ' αυτήν ήταν και ο παράξενος μαθητής, ο ήρωας της σημερινής μας ιστορίας να γράψουν έκθεση με θέμα «τι σκέφτομαι να γίνω». Όταν όμως πήρε το τετράδιο της εκθέσεως του μαθητή είδε ότι ήταν τελείως λευκή η σελίδα. Είχε γραμμένο το θέμα πάνω στην αρχή, αλλά τίποτα άλλο γραμμένο. Ευνόητο ήταν ο δάσκαλος περισσότερο περίεργος παρά εκνευρισμένος στο διάλειμμα κάλεσε τον μαθητή και τον ρώτησε γιατί το έκανε αυτό ενώ ήξερε ότι ήταν πάρα πολύ καλός στις εκ-

θέσεις. Και τότε έγινε το παρακάτω απίστευτο σκηνικό. Ο μαθητής κοίταξε το δάσκαλο στα μάτια και του είπε ξερά κοφτά: «Δεν έχω το δικαίωμα να κάνω όνειρα κύριε», κι αμέσως δάκρυσε και δεν είπε τίποτα άλλο. Ο δάσκαλος βέβαια προσπάθησε να μάθει τη σημαίνουν αυτά τα λόγια αλλά παρά τις φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλε δεν πήρε καμία απολύτως απάντηση. Τέλος, όταν τελείωσε και κίνη η σχολική χρονιά, ο μεν δάσκαλος έφυγε με πολλά ερωτηματικά όσον αφορούσε το μικρό μαθητή ο δε μαθητής δεν συνέχισε τις σπουδές του, δηλαδή δεν πήγε στο γυμνάσιο, όχι γιατί δεν το ήθελε αλλά γιατί δεν του το επέτρεψαν οι γονείς του.

Έτσι πέρασαν αρκετά χρόνια ώσπου μια μέρα δάσκαλος και μαθητής συναντήθηκαν στην πρωτεύουσα του νομού. Στη συνέχεια κάθισαν στο πρώτο καφενείο που βρήκαν μπροστά τους και είπαν πολλά. Τότε ο δάσκαλος του ζήτησε και πάλι να του πει τι σήμαιναν τα λόγια που του είχε πει, δηλαδή ότι δεν έχει το δικαίωμα να κάνει όνειρα.

Στο ερώτημα αυτό ο μαθητής δάκρυσε, κι εφόσον σκούπισε τα δάκρυα από τα μάτια του, του είπε σιγανά αλλά πολύ σταθερά: «δάσκαλε, ήταν μια μέρα πολύ βροχερή, εγώ πήγαινα τότε στην πρώτη δημοτικού και προσπαθούσα να γράψω κάτι που μου είχε πει να γράψω ο πρώτος μου δάσκαλος και δυσκολευόμουν πολύ και για πολύ ώρα». Και συνέχισε: «όταν κάποια στιγμή επιτέλους τα κατάφερα χαρούμενος και γελαστός έτρεξα στη μητέρα μου κρατώντας το τετράδιο στα χέρια μου να της δείξω πόσο καλός μαθητής ήμουνα». Και αλλάζοντας

χρώμα στη φωνή του συνέχισε σχεδόν μέσα από αναφιλητά να λέει: «η μάνα μου δάσκαλε, αντί να χαρεί, να με παϊνέσει, να μου πει ένα καλό λόγο όπως οι περισσότερες μαμούλες λένε, μου είπε τα πιο κάτω λόγια που καρφώθηκαν σαν μαχαίριά στην παιδική και αθώα ψυχούλα μου ανοίγοντας την πληγή που όσο θα ζω δεν θα κλείσει ποτέ και πάντα θα αιμορραγεί. - Αί τώρα κι σύ στάματα μου είπε και συνέχισε πάρτου απόφασ' δεν παένεις ισύ στου γυμνασίου και μη χουλουσκάς ισύ για γράμματα. Άι τώρα. Ισύ θα μείνεις ιδώ στου χωριό - . Αυτή ήταν η αιτία, που δεν έκανα όνειρα δάσκαλε» είπε αναστενάζοντας αφήνοντας συγχρόνως λεύτερες τις βρύσες των ματιών του να τρέξουν όσα δάκρυα εκείνες ήθελαν να τρέξουν. Τέλος αγκάλιασε τον δάσκαλό του, έσκυψε του φίλησε το χέρι κι απομακρύνθηκε γρήγορα από κοντά του, κι αυτό να μην φέρει το δάσκαλό του σε δύσκολη θέση. Είδε ότι τα γέρικα και θολά πλέον μάτια του πως είχαν βουρκώσει, έτοιμα να κλάψουν κι αυτός δεν ήθελε ποτέ να δει το δάσκαλό του να κλαίει. Ήταν δε τόσο περήφανος που αν τα μάτια του δασκάλου του ήξερε ότι έκλαιγαν από συγκίνηση εκείνος θα το θεωρούσε ότι δάκρυσαν από οίκτο γι' αυτόν, κι αυτός, ο μικρός μαθητής, δεν ήθελε και δεν ζήτησε από κανέναν να τον λυπηθεί, αγάπη ήθελε να βρει, που δυστυχώς δεν βρήκε ποτέ.

*συγγραφέας – ποιητής

Μέλος της Παγκοσμίου Ενώσεως Ελλήνων Λογοτεχνών και μέλος της Λογοτεχνικής Παρέας Χανίων

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Η ιδιωτική ζωή των δέντρων

» Alejandro Zambra (μτφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης, εκδόσεις Ίκαρος)

Ο Χουλιάν διασκεδάζει τη μικρή με την "Ιδιωτική ζωή των δέντρων", μια σειρά παραμύθια που σκάρωσε για να τη νανουρίζει. Κεντρικοί ήρωες των παραμυθιών είναι μια λεύκα κι ένα μπαομπάμπ που, τις νύχτες, όταν δεν τα βλέπει κανείς, κουβεντιάζουν για φωτόςυμθέσεις, για σκίουρους ή για τα αναρίθμητα πλεονεκτήματα του να είσαι δέντρο και όχι άνθρωπος ή ζώο ή, όπως λένε τα ίδια, πλίσθιος τσιμεντένιος όγκος.

Η μικρή δεν είναι κόρη του Χουλιάν. Είναι κόρη της Βερόνικας, της δεύτερης συζύγου του από τον προηγούμενο γάμο της. Τη λένε Ντανιέλα. Κανονικά, τέτοια ώρα, η Βερόνικα θα έπρεπε να έχει ήδη επιστρέψει σπίτι. Καθυστερεί. Ο Χουλιάν διασκεδάζει την Ντανιέλα διαβάζοντάς της κάποια ιστορία από την Ιδιωτική ζωή των δέντρων. Με τον τρόπο αυτό παράλληλα τη νανουρίζει. Μια χαραμάδα χρειάζεται ο φόβος για να καταλάβει τη σκέψη, μια χαραμάδα ελάχιστη, ένα αν. Τι θα γίνει αν η Βερόνικα δεν επιστρέψει ποτέ;

Η ροπή στην κατασκευή ιστοριών

περιπλέκει τα πράγματα. Ο Χουλιάν δουλεύει το μικρό του μυθιστόρημα κάθε Κυριακή. Αναπολεί την πρώην του, την Κάρλα, μια μέρα γύρισε σπίτι και είδε στον καθρέφτη γραμμένο με κραγιόν: Σήκω φύγε από το σπίτι μου καριόλη. Βρίζει για τα πράγματα που άφησε πίσω του φεύγοντας, κυρίως τα βιβλία που όταν τα χρειάζεται δεν είναι εκεί, στο νέο του σπίτι. Φεύγοντας πήρε μαζί του το μπονσάι που του είχαν χαρίσει κάποιοι φίλοι. Τώρα ανήκει σε μια κανονική οικογένεια. Η Βερόνικα όμως δεν επιστρέφει, ο Χουλιάν συνεχίζει τις υποθέσεις.

Δημιουργεί ένα μέλλον για την Ντανιέλα, ένα μέλλον χωρίς τη Βερόνικα. Σε εκείνο το μέλλον η θετή του κόρη θα διαβάσει το μυθιστόρημα του Χουλιάν. Αυτολογοκρισία και άγχος για την κρίση της. Θραύσματα μνήμης, μόνο όποιος επινοεί επιτυγχάνει γραμμικότητα και πληρότητα στην εξιστόρηση του παρελθόντος του, όσο μικρό και απλό και αν είναι. Ιδιότροπο όργανο ο εγκέφαλος. Οι συγγραφείς μας γοητεύουν γιατί μοιάζουν υπεράνθρωποι καθώς αναπλάθουν το παρελθόν με έναν τρόπο ζηλευτά πλήρη. Ίσως ο Χουλιάν να μη γίνει ποτέ σπουδαίος συγγραφέας.

Ζηλευτός είναι σίγουρα ο τρόπος που γράφει ο Σάμπρα, ο τρόπος με

τον οποίο κατορθώνει να διηγηθεί εν είδει θραυσμάτων μία μεγάλη ιστορία σε ελάχιστη έκταση, υπονοώντας περισσότερα απ' όσα δηλώνει, αφαιρώντας ό,τι περιττό, επιτρέποντας στο προσωπικό -ή στην υπόνοια του προσωπικού- να εισχωρήσει, να σπείρει διακεκομμένες αναφορές στο διάβα του, να φλερτάρει με τον ρεαλισμό και την ποιητικότητα, τη νοσταλγία και την προσδοκία, τη θλίψη και τη συγκίνηση, τη σκληρότητα και την τρυφερότητα: ένας στυλίστας του καιρού μας σ' ένα ακόμα κομψότε-

ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

Παρουσίαση του ηθογραφικού έργου του Γεωργίου Σμπώκου

Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνης διοργανώνει από τον προσεχή Απρίλιο σειρά εκδηλώσεων, στις οποίες θα παρουσιαστεί το έργο σημαντικών Κρητών εν ζωή λαογράφων. Η αρχή θα γίνει στις 2 Απριλίου 2017 στις 19.30 με την παρουσίαση του έργου του Γεωργίου Σμπώκου, συνταξιούχου εκπαιδευτικού και πρώην Δημάρχου Ανωγείων. Το έργο αυτό μεταξύ άλλων περιλαμβάνει 17 μελέτες, από τις οποίες οι 13 έχουν ήδη εκδοθεί σε βιβλία: «Ανώγεια. Η ιστορία μέσα από τα τραγούδια τους», «Ο Ανωγειανός», «Το γλωσσικό ιδίωμα των Ανωγείων», «Η γέννηση, οι χαρές και ο θάνατος του Ανωγειανού», «Στοιχεία από την υλική και πνευματική ζωή των Ανωγειανών», «Η Ανωγειανή μαντινάδα», «Μια φορά ένας Ανωγειανός», «Πολύτιμα πετράδια του Ανωγειανού γλωσσικού ιδιώματος», «Χαϊνδες του Ψηλορείτη», «Η ποιμενική ζωή των Ανωγειανών», «Τα μπτάτα των Ανωγειανών», «Το Ανωγειανό αόρι», «Τα τοπωνύμια των Ανωγείων».

Εκτός αυτών, το έργο του περιλαμβάνει τέσσερις υπό έκδοση μελέτες: «Η γενεαλογία των Ανωγειανών», «Σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό πρόθεση του ομιλούμενου Ανωγειανού γλωσσικού ιδιώματος», «Σκόρπιες πινελιές στον καμβά μιας ζωής» και «Μουσικά ακούσματα από την παράδοση των Ανωγείων». Στο παραπάνω έργο θα πρέπει να προστεθεί μια εκτεταμένη συλλογή λαογραφικών αντικειμένων, τα οποία

είχαν συναποτελέσει «Το Παλιό Σπίτι στ' Ανώγεια» και σήμερα έχουν προσφερθεί στον Δήμο Ανωγείων για τη δημιουργία λαογραφικού μουσείου.

Το πρωτότυπο και εκτεταμένο αυτό έργο, το οποίο αφορά όχι μόνο τα Ανώγεια αλλά συνολικά τον υλικό και πνευματικό βίο της Κρήτης, θα παρουσιάσει, με κείμενο και εικόνα, ο Γενικός Γραμματέας του Μουσείου δρ Χάρης Στρατιδάκης, ενώ αποσπάσματα θα διαβάσει το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Κατερίνα Τσακάλη-Δομαζάκη. Τον εξαίρετο Κρήτα λαογράφο θα προσφωνήσει η Πρόεδρος του Μουσείου Φαλή Βογιατζάκη, ενώ θα ακολουθήσει τίμησή του και αντιφώνηση από τον ίδιο.

Βιβλία

Καζαντζάκης - Ζορμπάς: Μια αληθινή φιλία

Γιώργος Στασινάκης

Εκδόσεις Καστανιώτη

Στο βιβλίο αυτό ο Γιώργος Στασινάκης, πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, πραγματεύεται τη σχέση Καζαντζάκη - Ζορμπά, την ιστορία μιας αληθινής φιλίας. Εξήντα χρόνια από τον θάνατο του μεγάλου Έλληνα λογοτέχνη, και ύστερα από εμπειριστατωμένη έρευνα, παρουσιάζονται άγνωστα στοιχεία για τον θρυλικό Γιώργη Ζορμπά

(που έγινε Αλέξης Ζορμπάς στο μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη "Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά"): η γέννησή του στη Μακεδονία, τα ταξίδια και οι περιπέτειές του, η ταφή στα Σκόπια... Επίσης έρχονται στο φως στοιχεία για τη σχέση του με τον Καζαντζάκη, όπως η γνωριμία τους στο Άγιον Όρος, η εκμετάλλευση ενός λιγνιτωρυχείου στη Μεσοσηνική Μάνη, ο επαναπατρισμός Ελλήνων από τον Καύκασο κ.ά. Η φιλία τους ήταν βαθιά και αληθινή. Ο Ζορμπάς ανέφερε: "Αφεντικό, άνθρωπο δεν αγάπησα σαν εμένα". Και ο Καζαντζάκης έγραψε: "Αν ήθελα να ξεχωρίσω ποιοι άνθρωποι αφήσαν βαθύτερα τ' ακνάρια τους στη ψυχή μου, ίσως να ξεχωρίζω τον Όμηρο, το Βούδα, το Νίτσε, τον Μπέρξονα και το Ζορμπά [...] Ο Ζορμπάς μ' έμαθε ν' αγαπώ τη ζωή και να μη φοβούμαι το θάνατο".

Αντίπαλοι στην αγάπη

Πένυ Παπαδάκη

Εκδόσεις Ψυχογιός

"Είμαστε αντίπαλοι," ρώτησε χαμογελώντας ο Δημήτρης. "Πάντα θα είμαστε. Φαντάσου να παίζατε μόνο με τον εαυτό σας. Βαρετό δε θα ήταν;" του απάντησε η Άρτεμις με νάζι.

Η τελευταία επιθυμία του Σταμάτη ήταν να βάλει τα Ρεμάλια ξανά στο παιχνίδι. Τα Ρεμάλια. Μια ποδοσφαιρική ομάδα εφήβων, που διαλύθηκε νωρίς, όπως κάθε εφηβικό όνειρο. Κι ύστερα... χάθηκαν. Τους πήρε ο χρόνος από το χέρι και τους έβαλε να παίξουν μπάλα με έναν δύσκολο κι επικίνδυνο αντίπαλο: τη γυναίκα. Δύσκολος παίκτης η γυναίκα, με όπλα άλλοτε φανερά και άλλοτε μυστικά, που τα επιστρατεύει σε κάθε αγώνα και σε κάθε ρόλο της. Είτε είναι μάνα είτε γιαγιά, είτε είναι σύζυγος ή ερωμένη, είτε κόρη ή εγγονή.

Αένας ο αγώνας αυτός που αιώνες τώρα δίνεται μες στις ζωές του γίγνεδο. Ποιος είναι ο νικητής και ποιος ο ηττημένος, καμία σημασία. Γιατί είναι ο αγώνας που μετράει! Ένα είναι σίγουρο. Μπορεί ο αγώνας να είναι γένους αρσενικού, μα η ζωή είναι πάντα γυναίκα.

Ο κολλοσσός του Μαρουσιού

Χένρι Μίλλερ

Μετάφραση: Ιωάννα Καρατζαφέρη
Εκδόσεις: Μεταίχμιο

Ο Χένρι Μίλλερ, αφιφώντας τους κακούς οιωνούς -όταν τα μηνύματα του Β' Παγκόσμιου πολέμου διαγράφονταν στον ορίζοντα- αποφασίζει να έρθει στην Ελλάδα το 1939. Αρχικά κινήθηκε χωρίς πρόγραμμα, πηγαίνοντας από δώ και από κεί. Θα εντυπωσιαστεί από τις συναντήσεις του με τον Κασιμίπαλη, τον Σεφέρη, τον Αντωνίου, τον Χατζηκυριακό-Γκίκα, τον Τσάτσο και εξαιτίας τους θα παρατείνεται η διαμονή του. Θα φύγει από την Ελλάδα

πιεζόμενος από την αμερικανική πρεσβεία που ήθελε να εγκαταλείψουν οι υπήκοοί της τον τόπο, λόγω του πολέμου που είχε αρχίσει πλέον.

Οι εντυπώσεις του από το ταξίδι του θα πάρουν τον τίτλο "Ο Κολοσσός του Μαρουσιού" και συνητούν μια ιδιότυπη περιδιάβαση στην ελληνική ανθρωπογεωγραφία. Στο βιβλίο συμπεριλαμβάνονται και οι σημειώσεις που ο Χένρι Μίλλερ άφησε στον Γιώργο Σεφέρη πριν φύγει από την Ελλάδα, οι οποίες φέρουν τον τίτλο "Πρώτες εντυπώσεις από την Ελλάδα", και στο παρελθόν είχαν κυκλοφορήσει σε χωριστό βιβλίο.

Το σημειωματάριο

Anders de la Motte

Μετάφραση: Ξενοφών Παγκαλιάς
Εκδόσεις: Κλειδάριθμος

Ο Ντάβιντ Σάρακ είναι "καθοδηγητής" στην Αστυνομία της Στοκχόλμης: βασική αποστολή του είναι να στρατολογήει

να καθοδηγήσει πληροφοριόδοτες, τους οποίους προστατεύει με το "άκρως απόρρητο". Είναι εξαιρετικά αποτελεσματικός, γι' αυτό και δρα ανενόχλητος -ακόμα κι από

την υπηρεσία του- σ' έναν κόσμο όπου κυριαρχούν οι δόλιοι χειρισμοί, οι μίζες και το κάρφωμα.

Η ζωή του αλλάζει ριζικά όταν τραυματίζεται σε τροχαίο και παθαίνει αμνησία. Ο κύκλος όσων προστατεύει έχει ξεφύγει πλέον από τον έλεγχό του, ενώ έχει μεταβληθεί και ο ίδιος σε θήραμα -"νόμιμοι" και παράνομοι τον κυνηγούν για να μάθουν τα επτασφράγιστα μυστικά του.

Είναι επιτακτική ανάγκη να αποκαταστήσει επαφή με τον πληροφοριόδοτη "Γιάουζ", ένα μυστηριώδες πρόσωπο -κλειδί, ψηλά στην ιεραρχία του υποκόσμου, και πρέπει να προλάβει εκείνους που τον ακολουθούν καταπόδας, και είναι έτοιμοι να πατήσουν επί πτωμάτων για να αποκαλύψουν -ή να συγκαλύψουν;- την πραγματική ταυτότητα του "Γιάουζ".

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους...

ΓΑΝΝΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 17ο

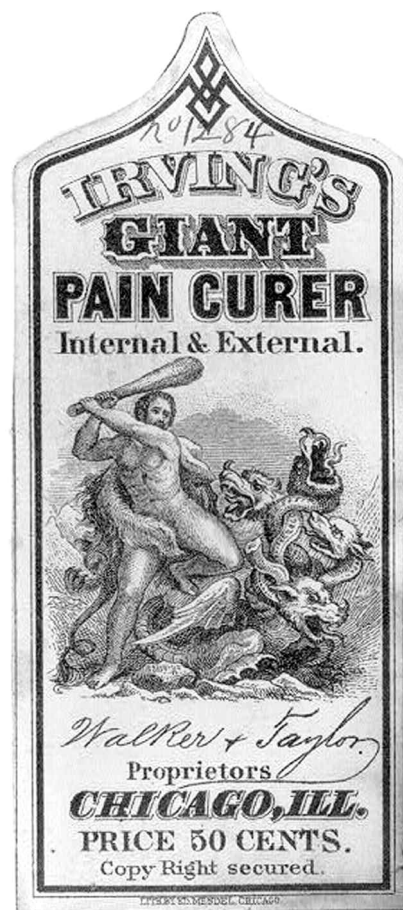
Σε χειρουργικών εργαλείων για τον ακρωτηριασμό ανθρώπινων άκρων, συνήθως λόγω γάγγραινας ή τραυματισμών, γύρω στο 1830.

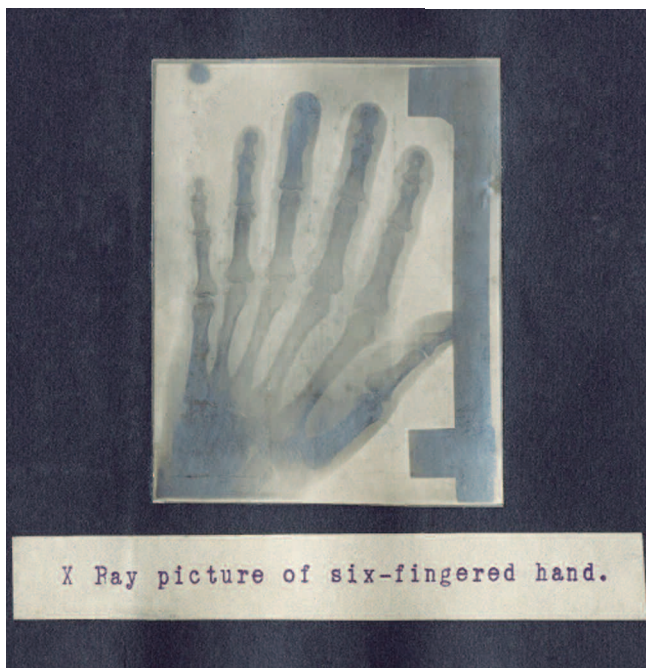
Μαζικός τρυπανισμός εγκεφάλου στη Γερμανία του 1530, για να εξαχθεί από το κεφάλι ο "Λίθος της Τρέλας", και να θεραπευθούν, όπως πίστευαν, άτομα με ψυχικές διαταραχές...

Ο "Γιγαντιαίος Θεραπευτής του Πόνου", ένα σκεύασμα για "εσωτερική και εξωτερική χρήση", με σήμα τον Ηρακλή που θανατώνει με ρόπαλο τη Λερναία Ύδρα. Η διαφήμιση ευρηματική, η αποτελεσματικότητα αμφίβολη...

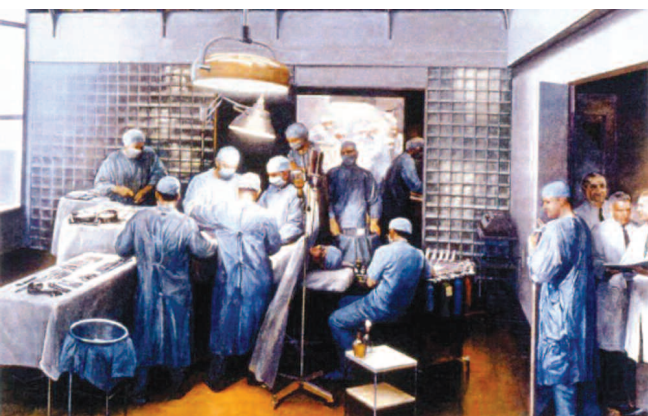
Μια από τις πρώτες θερμοκοιτίδες, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν σε παιδιατρικό νοσοκομείο της Νέας Υόρκης κατά την περίοδο του πολέμου, το 1942.

Ακτινογραφία χεριού με 6 δάκτυλα, γύρω στο 1890, σε άτομο που πάσχει από πολυδακτυλία...

Ένα από τα πρώτα ασθενοφόρα της ιστορίας, στην Αγγλία του 1487...

Η πρώτη επιτυχημένη μεταμόσχευση νεφρού έγινε το 1954 από την ομάδα του Joseph Murray στο νοσοκομείο Peter Bent Brigham στη Βοστώνη. Η συμβατότητα των οργάνων ήταν εξασφαλισμένη, αφού έγινε μεταξύ ομοζυγωτικών διδύμων...

Η θαλιδομίδη ήταν ένα φάρμακο που κυκλοφόρησε το 1957 στη Γερμανία (χωρίς ιατρική συνταγή) ως υπνωτικό, ηρεμιστικό, για τη θεραπεία του άγχους, της γαστρίτιδας και της ναυτίας σε εγγύους. Προκάλεσε τη γέννηση περίπου 10.000 βρεφών με δυσπλασία των άκρων και ανωμαλίες σε διάφορα εσωτερικά όργανα, που ονομάστηκαν "παιδιά της θαλιδομίδης".

Η δύναμη του εμβολιασμού: μητέρα με ευλογία, έχοντας στην αγκαλιά της το εμβολιασμένο και υγιές νεογέννητο παιδί της, γύρω στο 1950...

«Αλληλαγές για να γυρίσει ο κόσμος στα γήπεδα»

Ο “ογκόλιθος” της άμυνας της Εθνικής Ελλάδας μιλά για το ποδόσφαιρο, την κοινωνία και την κρίση

Θεωρείται δικαιοματικά ένας από τους κορυφαίους κεντρικούς αμυντικούς του διεθνούς ποδοσφαίρου. Μπαίνοντας στα 20 χρόνια της ζωής του, άρχισε την ευρωπαϊκή του “περιπέτεια”, καθώς εντοπίστηκε εγκαίρως από τα “λαγωνικά” της Τζένοα (2008-2010, 51 συμμετοχές, δύο γκολ).

ο “παραμύθι” είχε εξαιρετική αρχή και συνεχίζεται μέχρι σήμερα με τους καλύτερους οίκονους. Ο Σωκράτης Παπασταθόπουλος έχει συμπληρώσει εννέα χρόνια διαρκούς παρουσίας στα γήπεδα της “γηραιάς ηπείρου” με τη φανέλα της Μίλαν (2010, 5 συμμετοχές), της Βέρντερ Βρέμης (2011-2013, 59 συμμετοχές, 2 γκολ) και της Ντόρτμουντ (από το 2013 μέχρι σήμερα, 152 συμμετοχές και 4 γκολ). Βασικό και αναντικατάστατο στέλεχος της εθνικής Ελλάδας, με 71 συμμετοχές και δύο γκολ, ο πιο διάσημος Σωκράτης του ποδοσφαιρικού στερεώματος έχει ήδη στα πόδια του δύο Μουντιάλ (2010 και 2014).

Μιλώντας στο **ΑΠΕ - ΜΠΕ**, ο Σωκράτης αναφέρεται στη ζωή και τις αθλητικές του εμπειρίες, στο ελληνικό ποδόσφαιρο, την κοινωνία και την κρίση που διώχνει τους νέους Έλληνες στο εξωτερικό.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ...

Αν και στην σύγχρονη εποχή, δεν είναι συνηθισμένη η ονοματοδοσία αρχαίων ονομάτων σε παιδιά, ο Σωκράτης εξηγεί πως απλά ακολουθήθηκε η παράδοση «Πήρα το όνομα του παππού μου, από την πλευρά της μητέρας μου».

Πρόσφατα έγινες πατέρας για δεύτερη φορά...

Ναι... ήρθε ο τζούνιор μετά την κόρη. Είναι ξεχωριστό συναίσθημα και το κατανοούν μόνον οι γονείς. Όταν ήρθα εδώ δεν είχα παιδιά. Κι έλεγα ότι θέλω να κάνω γιους. Όταν όμως γεννήθηκε η κόρη μου ένοιωσα απερίγραπτα. Όπως και τώρα με τον μικρό.

ΕΘΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Στην ζωή κάθε ανθρώπου έρχεται μία στιγμή, ικανή να αλλάξει τα πάντα. Είχες την ευκαιρία να ζήσεις αρκετές τέτοιες στιγμές. Όπως το βράδυ της 22ας Ιουνίου 2010 όταν στο Μουντιάλ της Νότιας Αφρικής, ουσιαστικά εξουδετέρωσες τον Λιονέλ Μέσι, “υποχρεώνοντας” τον κορυφαίο παίκτη του κόσμου να εκνευρισθεί...

Πράγματι...Ήταν ένα ιδιαίτερο παιχνίδι για εμένα. Σε μικρή ηλικία έπαιξα σε Μουντιάλ με τέτοιους αντιπάλους και τέτοια ομάδα. Είναι πολύ σημαντικό και ειδικά όταν έχεις απέναντί σου τον καλύτερο παίκτη του κόσμου. Όμως η ομάδα έχασε. Πάντως πουλήσαμε ακριβά το τμήμα μας.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, στο Μουντιάλ της Βραζιλίας και στην αναμέτρηση με την Κόστα Ρίκα, ισοφάρισες στο τελευταίο λεπτό...

Αλλη μία ιδιαίτερη στιγμή. Μόλις έβαλα το γκολ πίστεψα ότι θα περάσουμε στην επόμενη φάση. Όμως μας στοίχισαν οι πολλές ευκαιρίες που χάσαμε και στην κανονική διάρκεια και κυρίως στην παράταση. Δεν καταφέραμε να βάλουμε γκολ με παίκτη παραπάνω. Και όταν η πρόκριση κρίνεται στα πέναλτι, ο αδύναμος αποκτά ψυχολογικό πλεονέκτημα.

“

Ονειρο κάθε Έλληνα παίκτη που έχει φύγει στο εξωτερικό, είναι να φτάσουμε στο επίπεδο και να γίνει ένα ντέρμπι -“αιωνίων” λόγου χάρη- με φιλάθλους και των δύο ομάδων, χωρίς αστυνομικές δυνάμεις και δρακόντεια μέτρα ασφαλείας.

”

Επιστρέφοντας στο σήμερα... Στις 25 Μαρτίου η εθνική ομάδα παίζει στο Βέλγιο για τα προκριματικά του Μουντιάλ της Ρωσίας... Θα κρίνει την πρόκριση αυτός ο αγώνας;

Κατ' αρχάς δεν θεωρώ ότι είμαστε το φαβορί για την πρώτη θέση. Ξεκάθαρο φαβορί είναι το Βέλγιο, που διαθέτει μία από τις καλύτερες ομάδες του κόσμου. Εμείς πρέπει να κοιτάμε τον όμιλο, παιχνίδι με παιχνίδι και να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε. Αλλά πάνω απ' όλα να μην χάσουμε τη δεύτερη θέση. Σε κάθε περίπτωση, θα πάμε στο Βέλγιο για να διεκδικήσουμε την νίκη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Αυτό που ενδεχομένως αγνοούν οι ποδοσφαιρόφιλοι, είναι πως άρχισες την καριέρα σου ως επιθετικός. Σε βοήθησε αυτή η συνθήκη για να διαβάσεις τις κινήσεις των αντιπάλων;

Όταν είσαι μικρός δεν έχεις βρει την θέση σου. Οντως, άρχισα ως επιθετικός στα τοπικά και για εκείνα τα δεδομένα ήμουν καλός. Όταν όμως με επέλεξαν στην εθνική Παίδων οι κύριοι Καραταϊδής και Σεμερτζίδης με γύρισαν στόπερ.

Πρόσφατα ψηφίσθηκαν κορυφαίος αμυντικός στην Μπουντεσλίγκα...

Οποσδήποτε είναι κάτι ξεχωριστό. Είναι ωραίο να ακούγεται το όνομά σου, όπως και οι προσωπικές διακρίσεις. Όμως η ζωή στο ποδόσφαιρο κυλά πολύ γρήγορα και υπάρχουν πολλές εναλλαγές. Οπότε πρέπει να κρατάς το αποτέλεσμα και να βρίσκεις σε ποια σημεία πρέπει να βελτιωθείς κοιτώντας παρακάτω.

Κάθε προπονητής θέλει αξιόπιστο κορμό. Η Ντόρτμουντ και ο Τόμας Τούκελ, διαθέτουν τον Σωκράτη, αλλά και τους Βέιγκλ, Ντεμπελέ, Ορπαμεγιανγκ, Ρόις...

Πρόκειται για πολύ σημαντικούς παίκτες για την ομάδα μας. Κάθε προπονητής έχει έναν κορμό στον οποίο βασίζεται και για τα κρίσιμα παιχνίδια. Ετσι κι εμείς στην Ντόρτμουντ έχουμε έναν κορμό, που στηρίζεται κυρίως σε νέα παιδιά με πολύ μέλλον. Σκεφτείτε ότι εγώ είμαι 28 ετών και είμαι ο δεύτερος μεγαλύτερος σε ηλικία.

Σε κάθε ματς της Ντόρτμουντ το γήπεδο γεμίζει από 80.000 φιλάθλους. Το περίφημο "κίτρινο τείχος"...

Είναι ένα συναίσθημα που μπορεί να αντιληφθεί μόνον όποιος έχει βρεθεί σ' αυτό το γήπεδο, είτε ως παίκτης της Ντόρτμουντ, είτε ως αντίπαλος. Μόνο τότε μπορεί να καταλάβει τι σημαίνει γι' αυτόν τον κόσμο αυτή η ομάδα. Η σχέση οπαδών και ομάδας είναι πολύ ιδιαίτερη. Θα την χαρακτηρίζα αλληλεγγύη. Ενας οπαδός, πιο εύκολα θα χώριζε την γυναίκα του από το να απαρνηθεί την ομάδα!

Ο καλύτερος προπονητής που συνάντησες;

Δεν θέλω να αδικήσω κανέναν. Όλοι οι προπονητές με τους οποίους συνεργάστηκα μου προσέφεραν και όλοι τους είχαν και θετικά και αρνητικά. Ο Λορένθο Σέρα Φερέρ ήταν αυτός που με εμπιστεύθηκε σε επαγγελματικό επίπεδο. Ο Φερνάντο Σάντος με βοήθησε πάρα πολύ. Θυμάμαι πως μου είπε ότι είσαι πολύ καλός παίκτης, αλλά χρειάζεσαι παιχνίδια. Σκεφτείτε τότε στην ΑΕΚ, εποχή μετά το EURO 2004 και δεν ήταν βασικός ο Δέλλας. Υπήρχαν ακόμη ο Μόρας, ο Αλεξόπουλος, ο Τσιρίλο... Πώς να παίξω εγώ; Κι έτσι πήγα στην Νίκη Βόλου, πήρα αγώνες στα πόδια μου κι επέστρεψα. Πολύ καλός είναι και ο νυν προπονητής μου, ο Τόμας Τούκελ. Διαβάζει εξαιρετικά τον αγώνα. Και φυσικά ο Γιούργκεν Κλοπ, κορυφαίος στην ψυχολογία.

Και ο δυσκολότερος αντίπαλος;

Θυμάμαι πολλούς, αλλά όταν δεν ήμουν σε καλή ημέρα και όταν η ομάδα δεν είχε καλή απόδοση. Θυμάμαι πολλά ματς που δεν ήμασταν καλοί και οι αντίπαλοι επιθετικοί φαινόταν ως οι καλύτεροι του κόσμου. Υπάρχουν 10-12 εξαιρετικοί επιθετικοί στο διεθνές στερέωμα, αλλά αν μου ζητάτε να ξεχωρίσω, θα έλεγα τον Λιονέλ Μέσι και τον Κριστιάνο Ρονάλντο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Στη συνέχεια, η συζήτηση έφθασε στη σχέση του ποδοσφαίρου με την οικονομία. Αφού αποκάλυψε ότι δεν έχει δεχθεί πρόταση από κάποια ομάδα της Κίνας, ο Παπασταθόπουλος που "τιμάται" στο ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο κοντά στα 30 εκατομμύρια ευρώ, σχολιάζει: «Σίγουρα το ταλέντο πληρώνεται. Και αυτό που κάνει ένας ποδοσφαιριστής σ' αυτό το επίπεδο, είναι θέμα ταλέντου. Και σε οποιοδήποτε επάγγελμα το ταλέντο πληρώνεται. Ωστόσο, είναι αλήθεια, ότι το ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο έχει ξεφύγει στο θέμα των μεταγραφών. Και πολλές φορές τα ποσά που δαπανώνται δεν αντικατοπτρίζουν την ποιότητα και την προσφορά του παίκτη».

ΟΤΑΝ ΕΧΕΙΣ ΑΓΝΟΙΑ ΑΠΑΝΤΑΣ ΠΟΛΥ ΕΥΚΟΛΑ

Όταν συνομιλείς με κάποιον που ζει για χρόνια στη Γερμανία, δεν μπορείς να αποφύγεις την ερώτηση για την άποψη των Γερμανών για τους Έλληνες και όλη αυτήν την σχέση που αναπτύσσεται σε πολιτικοοικονομικό επίπεδο...

Πρόσφατη δημοσκόπηση στην Γερμανία, έδειξε ότι το 52% των ερωτηθέντων επιθυμούν το Grexit. Αποτυπώνεται ορθά η άποψη της κοινής γνώμης; Πώς βλέπουν οι Γερμανοί τους Έλληνες;

Αυτά που γράφουν οι εφημερίδες, είναι εντελώς διαφορετικά από την γνώμη του κόσμου. Δεν πιστεύω αυτά τα ποσοστά. Οσοι λένε "ναι" ή "όχι" δεν έχουν γνώση για το θέμα και υπό αυτήν την συνθήκη είναι πολύ εύκολο να απαντήσεις. Όταν όμως ξέρεις τα δεδομένα, είναι διαφορετικά. Οι Γερμανοί έχουν θετική στάση και δεν έχουν κανένα πρόβλημα με τους Έλληνες.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Εάν σου δινόταν η ευκαιρία να αλλάξεις κάτι σε μία ημέρα στο ελληνικό ποδόσφαιρο, τι θα ήταν αυτό;

Εάν είχα αυτήν την ευκαιρία, θα άρχιζα πρώτα από τα άλλα! Όσον αφορά στο ποδόσφαιρο, θα άλλαζα ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση και στην προώθηση του προϊόντος. Θα έκανα υποδομές, νέα γήπεδα, αθλητικά κέντρα. Και θα αξιοποιούσα τους Έλληνες προπονητές, για τους οποίους θεωρώ ότι είναι πολύ καλοί και οξυδερκείς. Κόβει το μυαλό τους. Στην Ελλάδα βέβαια, μπορείς να φέρεις τον καλύτερο προπονητή του κόσμου και σε 2-3 μήνες όλα τα γύρω-γύρω όπως η νοοτροπία και τα ΜΜΕ να τον βγάλουν άχρηστο. Θα άλλαζα λοιπόν τη δομή με την οποία παρουσιάζεται το ποδόσφαιρο στον κόσμο, έτσι ώστε να επιστρέψει ο φιλάθλος στο γήπεδο. Και φυσικά θα έκανα τα πάντα, για να εξαλείψω το φαινόμενο της βίας. Ξέρετε, όνειρο κάθε Έλληνα παίκτη που έχει φύγει στο εξωτερικό, είναι να φτάσουμε στο επίπεδο και να γίνει ένα ντέρμπι - "αιωνίων" λόγου χάρη - με φιλάθλους και των δύο ομάδων, χωρίς αστυνομικές δυνάμεις και δρακόντεια μέτρα ασφαλείας.

ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΩ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε ποια ομάδα θα ήθελες να κλείσεις την καριέρα σου;

«Πριν από 5-6 χρόνια, έλεγα ότι θα γυρίσω στην Ελλάδα για να κλείσω την καριέρα μου. πρώτος στόχος για εμένα ήταν να συζητήσω με την ΑΕΚ, γιατί απ' αυτήν την ομάδα αναδείχθηκα επαγγελματικά. Αλλά με αυτά που έχω δει μεγαλώνοντας μέσα στο ποδόσφαιρο και με την εμπειρία που έχω πλέον για να συγκρίνω και να σκέφτομαι, έχω βγάλει απ' το μυαλό μου το ενδεχόμενο της επιστροφής. Βέβαια στη ζωή ποτέ μην λες ποτέ, αλλά θα πρέπει να γίνουν απίστευτες αλλαγές για να το ξανασκεφτώ».

Ο ΑΝΤΕΤΟΚΟΥΝΜΠΟ ΕΙΝΑΙ ΓΝΗΣΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

Μοιραία από τη συζήτηση δεν θα μπορούσε να λείπει ένας άλλος Έλληνας που διαπρέπει στο εξωτερικό. Αυθόρμητη η απάντηση (σ.σ. ναι αμέ!) του Σωκράτη στην ερώτηση αν θα ήθελε να μιλήσει για τον Γιάννη Αντετοκούνμπο: «Απλά τρομερός. Παρακολουθώ τους αγώνες του. Εκτιμώ ότι είναι πολύ καλός άνθρωπος. Οπου σταθεί και όπου βρεθεί δεν ξεχνά από πού ξείνησε και δεν σταματά να αναφέρεται στην Ελλάδα. Αυτοί είναι οι πραγματικοί Έλληνες. Δεν έχει σημασία το χρώμα σου ή κάποια διαφορετικά από τους Έλληνες χαρακτηριστικά. Αυτός είναι ένας γνήσιος Έλληνας και παράδειγμα για όλους τους άλλους!»

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σ' αυτό το σημείο και οδεύοντας προς το τέλος της συζήτησης με τον Σωκράτη, γίνεται εύκολα αντιληπτό, ότι δεν πρόκειται για έναν άνθρωπο που «κλωτσά ένα πετσό». Ο Παπασταθόπουλος, διαθέτει άποψη τεκμηριωμένη. Και δεν διστάζει να την εκφράσει. Η χροιά της φωνής του, διαμορφώνεται ανάλογα με το συναίσθημα που προκαλείται από τις σκέψεις του. Εκπέμπει ήθος και ταπεινότητα με τη Σωκρατική έννοια, αλλά συνάμα έχει το γνώθι σαυτόν...

Τα τελευταία εννέα χρόνια, όσο δηλαδή κάνεις καριέρα σε υψηλό επίπεδο, η Ελλάδα βιώνει κρίση. Πώς το ζεις και ποια είναι η εκτίμηση σου...

Η κρίση αυτή δεν είναι της Ελλάδας. Είναι κρίση της Ευρώπης και όλου του κόσμου. Σίγουρα τη ζω κι εγώ, αφού η οικογένεια μου έχει επενδύσει και συνεχίζει να επενδύει στην Ελλάδα. Και οι φίλοι μου βρίσκονται στην Ελλάδα και ζουν την καθημερινότητα. Είναι πάρα πολύ δύσκολο. Πιστεύω ότι να μην ο Έλληνας έχει κάποιο μερίδιο ευθύνης, αλλά το μεγαλύτερο το έχουν αυτοί που καθορίζουν την μοίρα των ανθρώπων. Γιατί θα έπρεπε πάνω απ' όλα, εδώ και πολλά χρόνια να μας είχαν μάθει, τι πρέπει να κάνουμε ώστε να βοηθάμε τον εαυτό μας και το κράτος μας. Ο Έλληνας περνά πάρα πολλά, τα οποία δεν θα έπρεπε να ζήσει. Όμως δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι οι Έλληνες έχουμε αξίες. Και μία από τις σημαντικότερες είναι η οικογένεια. Η ελληνική οικογένεια είναι δεμένη και πολλές φορές μπορεί και ξεπερνά πολλά και δύσκολα προβλήματα, όπως έχει συμβεί και στο παρελθόν. Πιστεύω ότι θα έρθουν καλύτερα χρόνια. Το εύχομαι και το πιστεύω.

Κλείνοντας, θα ήθελες να στείλεις ένα μήνυμα στους νέους που ζουν στην Ελλάδα;

Δεν είμαι παράδειγμα για να στείλω μήνυμα και για να δίνω συμβουλές. Τι να πω εγώ σ' αυτά τα παιδιά; Θέλεις από τύχη, θέλεις επειδή η οικογένεια με στήριξε, θέλεις επειδή προσπάθησα... Εγώ δεν έχω ζήσει την σκληρή πραγματικότητα. Μακάρι να έρθουν καλύτερα χρόνια, ώστε να μην φεύγουν οι Έλληνες από την Ελλάδα. και αυτοί οι άνθρωποι που κυβερνάνε τόσα χρόνια, να κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν για να βγει η Ελλάδα από το αδιέξοδο. Για να μην χάνει η Ελλάδα τα παιδιά της...

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Λατινική ονομασία του βοτάνου είναι BERBERIS vulgaris (Βερβερίς η κοινή). Ανήκει στην οικογένεια των Βερβεριοειδών. Την συναντούμε με την κοινές ονομασίες Βερβερίδα ή Αξαγκάθα. Φυτρώνει σε όλη την Ευρώπη, μέχρι τον Καύκασο. Είναι διαδεδομένη σε ασβεστώδη εδάφη, σε βραχώδεις πλαγιές, λόχμες, δάση και αραιούς δρυμώνες.

ρεμα, καθώς και για την παρασκευή μαρμελάδας. Στο Ιράν οι βερβερίδες χρησιμοποιούνται συνήθως όπως η σταφίδα στο πιλάφι.

καθώς και Σεπτέμβριο και Οκτώβριο. Ο καρπός συλλέγεται τον Σεπτέμβριο.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Είναι βότανο διεγερτικό, τονωτικό, καθαρτικό και χολαγωγό. Η φλούδα της ρίζας επιδρά πάνω στο ήπαρ και την χοληδόχο κύστη. Ο σπόρος των καρπών είναι αποτελεσματικός σε πνευμονικές ασθένειες; Και παθήσεις των νεφρών. Η φλούδα και η ρίζα συνίσταται για την χρυσή, την έμφραξη του συκωτιού, τους ρευματισμούς και την εξαγωγή χολολίθων.

Λόγω της πικρής γεύσης, η φλούδα της ρίζας σήμερα έχει πρακτικές εγκαταλειφτεί. Η ομοιοπαθητική χρησιμοποιεί ένα βάμμα ξερής ρίζας εναντίον των φλεγμονωδών παθήσεων των εντέρων, της ρευματικής πολυαρθρίτιδας. Της ισχιαλγίας και της πυελίτιδας. Ένα αφέψημα και ένα σιρόπι των καρπών χρησιμοποιείται κατά του βήχα και των παθήσεων του πεπτικού συστήματος. Στα χωριά έφτιαχναν γλυκά και ζελέδες από την βερβερίδα.

Παρασκευή και δοσολογία

Ο σπόρος των καρπών λαμβάνεται με 1 έως 2 κουταλιές την ημέρα.

Η φλούδα και η ρίζα παρασκευάζονται ως αφέψημα με μισό έως ένα κουταλάκι του κάθε σε κάθε φλιτζάνι.

Προφυλάξεις

Υπερδοσολογία μπορεί να προκαλέσει λιθθαργο, έμετο, διάρροια και ερεθισμό των νεφρών. Απαγορεύεται η χρήση του κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Συστατικά - χαρακτήρας

Η ρίζα της βερβερίδας περιέχει αλκαλοειδή, παράγωγα ισοκινολίνης, που θεωρούνται και τα κύρια δραστικά συστατικά, με συνεργική μεταξύ τους δράση (Ivanovska and Philipov, 1996). Σε αυτά περιλαμβάνονται η βερβερίνη, που είναι και του σημαντικότερο θεραπευτικά συστατικό του φυτού, η οξυακανθίνη, η βερβαμίνη, η τετρανδρίνη, η χονδοκουρίνη κ.ά. Η βερβερίνη είναι κίτρινη, κρυσταλλική ουσία, με πολύ πικρή γεύση. Η δρόγη περιέχει επίσης βερβεριδίνη, ταννίνη, κηρό, λιπαρά συστατικά, λεύκωμα, κόμμι και άμυλο (Grieve, 1979).

Οι καρποί, που είναι πολύ ξινοί, περιέχουν κιτρικό και μηλικό οξύ, ενώ είναι πολύ πλούσιοι σε βιταμίνη C.

Τα σπέρματα περιέχουν και αυτά κιτρικό και μηλικό οξύ

Οι εδώδιμοι καρποί της είναι πλούσιοι σε οργανικά οξέα (βιταμίνη C) σε διάφορα σάκχαρα και σε ηπκτίνη.

Ανθιση - συλλογή - χρησιμοποιούμενα μέρη

Ανθίζει τον Μάιο και Ιούνιο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται η ρίζα και οι καρποί. Οι ρίζες συλλέγονται Μάρτη και Απρίλιο

Ιστορικά στοιχεία

Η χρήση του βοτάνου κατά τον μεσαίωνα ήταν πολύ σημαντική. Στη συνέχεια όμως διαπιστώθηκε ότι πάνω στο φυτό διαχειμάζει ένα από τα σπουδαιότερα παράσιτα του σιταριού, που προκαλεί την σκωρίαση. Το παράσιτο αυτό ονομάζεται πουκκίνια του σίτου. Ο μύκης αυτός παρουσιάζει δύο στάδια στο ζωικό του κύκλο. Το ένα πάνω στη βερβερίδα και το άλλο πάνω στο σιτάρι. Έτσι αν δεν υπάρχουν βερβερίδες σε ένα τόπο, μειώνεται, αν δεν εξολοθρευτεί ολοκληρωτικά ο μύκης αυτός.

Η ρίζα και ο φλοιός της ρίζας έχουν χρησιμοποιηθεί σε διάφορες περιοχές (π.χ. Πολωνία) για τη βαφή μαλλιού και δέρματος, στα οποία δίνουν κίτρινο χρώμα, ενώ ο φλοιός των μίσχων έχει χρησιμοποιηθεί για να δώσει το ίδιο χρώμα σε λινά υφάσματα (Grieve, 1979).

Σημειώνεται πως η ιρανική λαϊκή θεραπευτική αποδίδει στη βερβερίδα αντιβακτηριακές, αντιπυρετικές, αντικνησμώνδεις και αντιαρρυθμικές ιδιότητες (Zargari, 1983; Aynehchi, 1986; Nafissi, 1990).

Επίσης, ο φλοιός του φυτού χρησιμοποιείται παραδοσιακά στη Βουλγαρία σε χρόνιες φλεγμονώδεις παθήσεις του ήπατος, της χοληδόχου

κύστης και των νεφρών, αλλά στη ρευματοειδή αρθρίτιδα (χρόνια και οξεία) (Stoyanov, 1973). Οι καρποί της Berberis vulgaris, έχουν χρησιμοποιηθεί στην παραδοσιακή Αυστριακή ιατρική εσωτερικά ως τσάι, ζελέ ή σιρόπι για τη θεραπεία των διαταραχών της αναπνευστικής οδού, του πυρετού, των λοιμώξεων, του κρουολογήματος και της γρίπης.

Ομοίως και στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική, η βερβερίδα αποτελεί, μαζί με άλλα είδη του γένους, συστατικό θεραπευτικών μειγμάτων κατά χρόνιων ρευματικών παθήσεων (Ivanovska and Philipov, 1996 Grieve, 1979).

Στην Ευρώπη τα μούρα χρησιμοποιήθηκαν παραδοσιακά ως συστατικό στην παραγωγή μαρμελάδας. Τα μούρα έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε ηπκτίνη η οποία ευνοεί την πήξη της μαρμελάδας καθώς ψύχεται αφού έχει βράσει προηγουμένως. Στη νοτιοδυτική Ασία, ιδίως στο Ιράν, τα μούρα χρησιμοποιούνται για το μαγεύ-

Υ.Γ: Όλα τα προηγούμενα άρθρα της στήλης μπορούμε να τα βρούμε στη διεύθυνση www.herb.gr.

Επίσης αν κάποιος φίλος αναγνώστης γνωρίζει οποιαδήποτε θεραπευτική ιδιότητα βοτάνου του τόπου μας που δεν είναι ευρέως γνωστή ή έχει κάποιο ερώτημα μπορεί να το απευθύνει στην ηλεκτρονική διεύθυνση skounatsos11@gmail.com